

Opinnäytetyö (AMK)

Sairaanhoitajakoulutus

2024

Ahola Julia & Lähteenmäki Sonja

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ja asenteet vanhusten hoitotyöstä

– Narratiivinen kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitajakoulutus

2024 | 59 sivua

Ahola Julia & Lähteenmäki Sonja

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ja asenteet vanhusten hoitotyöstä

- Narratiivinen kirjallisuuskatsaus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kirjallisuuskatsauksen avulla sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan. Tavoitteena on tuottaa tietoa sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista ja asenteista vanhusten hoitotyöstä, jotta vanhusten hoitotyön vetovoimaisuutta ja kiinnostusta sairaanhoitajaopiskelijoiden keskuudessa voidaan lisätä.

Opinnäytetyö toteutettiin narratiivisena kirjallisuuskatsauksena. Tiedonhaussa käytettiin CINAHL ja PubMed tietokantoja. Katsaukseen valikoitui 15 tutkimusta. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä.

Tulokset osoittivat, että sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ja asenteet olivat positiivisia ja negatiivisia. Positiivisiin kokemuksiin ja asenteisiin vaikuttivat hyvät käytännön kokemukset harjoitteluista, hyvä ohjaus ja opetusmenetelmät. Negatiivisiin kokemuksiin ja asenteisiin vaikuttivat heikot kokemukset harjoitteluista, opiskeluvuosi ja puutteet vanhustenhoitotyön teoriaopinnoissa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ja asenteet vanhustenhoitotyötä kohtaan vaihtelevat positiivisten ja negatiivisten kokemusten mukaan. Jatkotutkimuksena olisi hyvä tutkia parantaako skenaariopohjainen opetuksen lisääminen opetussuunnitelmiin opiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan myönteisemmäksi.

Asiasanat:

Sairaanhoitajaopiskelija, vanhustenhoitotyö, kokemukset, asenteet.

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Degree programme in nursing

2024 | 59

Ahola Julia & Lähteenmäki Sonja

Nursing student's experiences and attitudes toward elderly care

- A narrative review

The purpose of this thesis was to find out what attitudes and experiences nursing students have towards elderly care. The aim is to provide information about students' experiences and attitudes towards elderly care in order to make this field of nursing more appealing and increase interest among nursing students.

The thesis was implemented as a narrative literature review. CINAHL and PubMed databases were used in the search. 15 studies were selected for the final review. The data was analyzed using content analysis.

The results showed that nursing students' experiences and attitudes were both positive and negative. Positive experiences and attitudes were influenced by good practical experiences during placements, effective guidance and teaching methods. Negative experiences attitudes were affected by poor placement experiences, the academic year of study and deficiencies in theoretical studies of elderly care.

In conclusion, nursing students' experiences and attitudes toward elderly care vary between negative and positive experiences. Future search could examine whether the addition of scenario-based-teaching in curricula would improve students' experiences and attitudes towards elderly care, making them more positive.

Keywords:

Nursing student, elderly care, experience, attitude

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Vanhustenhoito	8
3 Vanhustenhoidon nykyiset haasteet	10
4 Vanhustenhoitotyö sairaanhoitaja (AMK) tutkinnossa	14
5 Opinnäytetyön tavoitteet, tarkoitus ja tutkimuskysymykset	16
6 Opinnäytetyön empiirinen toteuttaminen	17
6.1 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä ja aineiston valinta	18
6.2 Aineiston analyysi	23
7 Tulokset	25
7.1 Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset vanhusten hoitotyöstä	25
7.2 Sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteet vanhusten hoitotyöstä	30
8 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	38
9 Pohdinta ja johtopäätökset	42
10 Lähteet	45

Liitteet

Liite 1. Tiedonhakutaulukko	51
Liite 2. Tutkimustaulukko	52
Liite 3. Sisällönanalyysi sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista	55
Liite 4. Sisällönanalyysi sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteista	57

Kuviot

Kuvio 1. Kuvaus tiedonhaunprosessista	22
---------------------------------------	----

Taulukot

Taulukko 1. Aineiston mukaanotto- ja poissulkukriteerit	20
Taulukko 2. Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset vanhusten hoitotyöstä	25
Taulukko 3. Sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteet vanhusten hoitotyöstä	30

1 Johdanto

Suomen väestö kasvaa ja ikääntyvien määrä tästä osuudesta on enemmistössä, kun joka kymmenes väestöstä on yli 75-vuotias (UNECE 2024). UNECE:n (Nations Economic Commission for Europe) mukaan vanhusten määrä tulee kasvamaan vuoden 2018 tilastoidusta lukemasta 14 %:lla vuoteen 2030 mennessä.

Hoitoalan ammattilaisia tarvitaan etenevissä määrin, mutta samaan aikaan suuri osa nykyisistä hoitohenkilökunnista lähestyy eläkeikää, mikä on kasvattanut työvoiman tarvetta entisestään. Erityisesti vanhustenhoitotyö kärsii kroonisesta työntekijäpuutuksesta. Syitä tähän ovat muun muassa työn vähäinen arvostus, palkkauksen riittämättömyys sekä suuri työkuormitus. Lisäksi vain harva sairaanhoitajaopiskelija näkee vanhustenhoitotyön houkuttelevana uravaihtoehtona, mikä on pahentanut tilannetta entisestään.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kiinnostuksen puute vanhustenhoitotyötä kohtaan ei ole yksiselitteinen. Alan vetovoimaisuuden parantamiseksi ja hyvien puolien esiin nostamiseksi tarvitaan yhä enemmän toimia, joilla sairaanhoitajaopiskelijoita voitaisiin houkutella vanhusten hoitotyöhön. (Saarnio & Tuomiokoski 2019; Lappalainen 2020, 49–50).

Aihe on ajankohtainen, koska terveydenhuollon työvoimapula, erityisesti vanhustenhoidossa, on noussut esiin keskusteluissa niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Tulevina vuosikymmeninä hoitohenkilöstön riittävyys ja laatu vanhustenhoidossa ovat keskeisiä tekijöitä ikääntyvän väestön hyvinvoinnin turvaamisessa. (Saarnio & Tuomiokoski 2019.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Turun ammattikorkeakoulun, vuonna 2022 toimintansa aloittanut arvokas vanhuus- työryhmä. Työryhmän yksi tavoitteista on vanhusten hoitotyön kehittäminen sekä osaamisen vahvistaminen vanhustenhoitotyössä. Lisäksi työryhmän painopisteinä olivat vanhustenhoitotyön alan veto- ja pitovoiman kehittäminen. (Turun amk 2023.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan. Tavoitteena on tuottaa tietoa sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista ja asenteista vanhusten hoitotyöstä, jotta vanhusten hoitotyön vetovoimaisuutta ja kiinnostusta sairaanhoitajaopiskelijoiden keskuudessa voidaan lisätä.

2 Vanhustenhoito

Vanhustyöllä tarkoitetaan ikääntyneiden hyvinvoinnin, elämänlaadun, elämönhallintataitojen ja turvallisuuden edistämisen ja ylläpitämiseen tähtääviä toimintojen kokonaisuutta. Vanhustenhoitotyö, jota kutsutaan myös gerontologiseksi hoitotyöksi, on yksi hoitotyön osa-alue. Vanhustyön osa-alueisiin kuuluvat gerontologinen hoitotyö, geriatria, vanhuspsykiatria, gerontologinen sosiaalityö sekä gerontologinen fysio- ja toimintaterapia. Vanhustenhoitotyön erityisosaamiseen koostuu biologisten, psyykkisten ja sosiaalisten vanhenemisprosessin ymmärtämiseen. (Kaarlela 2013, 5; Meriläinen 2023, 14.) Meriläinen on nostanut (2023) vanhustenhoidon poikkeavan muiden ikäryhmien hoidosta, sillä hoidettavina ovat ihmiset, joihin ovat jo vaikuttaneet vanhenemismuutokset. Nämä vanhenemismuutokset luovat erityisiä piirteitä sairauksien oireisiin ja niiden hoitamiseen, sillä esimerkiksi lääkkeaineet hajoavat eri tavalla vanhuksien kehossa (Meriläinen 2023, 15).

Sosiaali- ja terveyslupa- ja valvontaviraston eli Valviran mukaan keskeisiä vanhusten terveystalvuuksia ovat kotihoito, kotona asumista tukevat palvelut, yhteisöasuminen sekä ympärivuorokautinen palveluasuminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminnan järjestämisvastuu siirtyi 1.1. 2023 kunnilta 21 hyvinvointialueelle. Näin ollen hyvinvointialueilla on vastuu järjestää vanhusten hoidon palvelut. Valvira sekä aluehallintavirastojen tehtävänä on valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon asianmukaisuutta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2024, 8,15; Valvira n.d.)

Hoitajan tulee osata nähdä vanhuus ainutkertaisena elämänavaiheena asettamalla yksilölliset voimavarat kaiken hoitotyön lähtökohdaksi. Vanhustyössä toimivan sairaanhoitajan tulee ottaa huomioon useita ammattiosaamisen ulottuvuuksia toimiessaan vanhustentyössä. Nämä ulottuvuudet ovat esimerkiksi: oma tiedonhallinta ja päätöksentekokyky, vanhusten ja läheistensä huomioiminen sekä heidän mukaansa ottaminen hoitoon. Kannustaminen ja tukeminen, vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin erityispiirteiden osaaminen, kuntouttava työote ja terveyden edistäminen

moniammatillisessa verkostossa koko hoitoketjun läpi, kuntoutus- ja terapiamenetelmien sekä apuvälineiden riittävä tuntemus. Hoitajana on olennaista ymmärtää normaaleista poikkeavia vanhenemismuutoksia, jotka liittyvät fyysisiin, psyykkisiin, kognitiivisiin sekä sosiaalisiin muutoksiin. Lisäksi palliatiivisen ja saattohoidon erityispiirteiden hallitseminen sekä viriketoiminnan järjestäminen kuuluvat myös vanhustenhoidossa työskentelevän sairaanhoitajan erityisasiantuntemukseen. (Kaarlela 2013, 5; Meriläinen 2023, 15.)

Vuoden 2021 lopussa terveys- ja sosiaalipalveluissa työskenteli yhteensä 358 000 henkilöä. Julkisella sektorilla työskenteli 63,0 prosenttia, yksityissektorilla 29,9 prosenttia ja järjestösektorilla 7,1 prosenttia. Vuonna 2021 sosiaalipalvelujen henkilöstöstä 26,0 (noin 45 100 henkilöä) prosenttia työskenteli vanhusten asumispalvelussa ja 23,3 (noin 40 300 henkilöä) prosenttia vanhusten avopalvelussa. Suurin henkilöstömäärän kasvu vuodesta 2016 vuoteen 2021 tapahtui vanhusten avopalveluissa, jossa henkilöstömäärä kasvoi yli 7900 henkilöllä. Terveys- ja sosiaalialan ammattilaisista, henkilömäärä sosiaalihuollossa kasvoi vuodesta 2016 eniten lähihoitajina ja vastaavassa ammatissa työskentelevissä (lähes 16 000 henkilöä, 30,3 prosenttia). Suurin kasvu vuodesta 2020 tapahtui myös lähihoitajina ja vastaavassa ammatissa työskentelevien määrässä (yli 10 200 henkilöä eli 17,5 prosenttia). (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2023, 1–5.)

Terveyspalveluissa sekä muissa vanhusten tarvitsemisissä palveluissa palveluntarve kasvaa nopeasti. Terveyspalvelun tarve kasvaa väestön ikääntymisen vuoksi. Tarve kasvaa noin puolentoista prosentin vuosivauhtia, mikäli terveyspalveluiden ikäryhmittäinen pysyy nykytasolla. Hoitoalan kehittämiskohteita ovat työsuhteiden kesto, työolosuhteet ja palkkaus. Vanhustenhoidon kehittämiskohteita ovat myös työvoiman riittävyys, saatavuus, osaaminen ja työhyvinvointi. Vanhusten hoitotyön organisaatioiden ja työntekijöiden olosuhteita kehittämällä ja ylläpitämällä, voidaan parantaa työntekijöiden viihtyvyyttä. (Kaarlela 2013, 6.)

Vanhuksilla on usein samaan aikaan useita kroonisia sairauksia tai terveysongelmia. Monisairaudet vaikuttavat merkittävästi vanhuksen elämänlaatuun, toimintakykyyn ja hoitotarpeisiin. (Monisairas potilas: Käypä hoito 2021.) Monisairauksien yleistyessä terveydenhuollon haasteena on kehittää uusia hoitomalleja, joissa potilas on hoitopäätösten keskiössä. Näiden mallien tulisi tarjota integroidut palvelut, jotka vastaavat potilaan yksilöllisiin ja monimutkaisiin terveydenhuoltotarpeisiin. (Salisbury ym. 2011.)

3 Vanhustenhoidon nykyiset haasteet

Tilastokeskuksen (2023) mukaan Suomen väkiluku parhaillaan on 5,6 miljoonaa. Suomen väestö on tällä hetkellä yksi vanhenevista yhteiskunnista kaikista OECD eli taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön maista. OECD:hen kuuluu yhteensä 38 jäsenvaltiota, mukaan lukien Suomi. (OECD 2022, 9–10.) Nations Economic Commission for Europe (UNECE), mukaan koko Suomen väestöstä, joka kymmenes oli 75-vuotias tai vanhempi vuonna 2018 (UNECE 2021). UNECE:n artikkelin (2021) mukaan kyseinen lukema tulee nousemaan 14 prosentilla vuonna 2030. Syntyvyyden taantuminen, urbanisaation vahvistuminen kaupunkien keskustoihin sekä nopea väestön ikääntyminen aiheuttaa Suomessa huolenaiheita. Ikääntyvän väestön ja sen mukanaan tuoma ihmismäärän kasvu aiheuttaa yhä enemmän palvelujen kysyntään erityisesti sosiaali- ja terveysalalla. Työntekijöiden eläköityessä, uutta työvoimaa on heikosti saatavilla. Tämä nostaa palvelukustannuksien ja menojen määrää, tästä seuraa se, että kuntien menojen hallinta vaikeutuu. Myös epätasainen muuttovirta ja siitä aiheutuva maaseutujen autioituminen, erilaiset työttömyysnäkökymät aiheuttavat kuntien välille epätasaisen verojen keruun, jolla palveluita saataisiin alueille. (Valkama & Oulasvirta 2021, 2,8.)

Vanhuspalvelulain (2012/980) 4 luvun 20 §:n 1 momentin mukaan, toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävärakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelun tarvetta ja joka turvaa heille laadukkaat palvelut. Vanhusten määrän kasvaessa, tarve henkilökunnasta sijoittuu iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluihin (Saarnio & Tuomiokoski 2019). Tarve on tunnistettu etenkin sosiaali- ja terveysalojen tutkinnoissa muuan muassa, nostamalla sisään otettavien opiskelijoiden määrää, jotta hoitohenkilökuntaa olisi tulevaisuudessa tarjolla iäkkäille väestöryhmille (Koskinen 2016).

Vanhustenhoidon kannalta huolestuttava ilmiö on, että sairaanhoitajaopiskelijat eivät pidä vanhustenhoitotyötä vetovoimaisena alana. Tämän vuoksi hoitohenkilökuntaa on vaikea saada. Henkilöstövaje ja siitä johtuva suuri työkuormitus, työn vähäinen arvostus sekä palkkaus ovat osasyitä, miksi työ vanhusten hoidossa ei ollut houkuttelevaa opiskelijoille. Opiskelijoilla on pyritty helpottamaan henkilöstöpulaa tuloksetta, koska ohjaus ja perehdytys ovat vaatineet resursseja, joita ei ole ollut. Työn tekemisestä on tullut tehtävien nopeaa suorittamista ja selviytymistä, jolloin muun muassa pelko virheiden tekemisestä kasvaa. Tämä on vaikuttanut opiskelijoiden harjoitteluihin vanhusten hoidossa. Hoitajat kokevat organisaation velvoittavan heiltä nopeaa suorittamista. Vanhustenhoidon heikon vetovoimaisuuden syynä ei ole asiakasryhmä vaan ennemminkin työolot. Opiskelijat arvostavat vanhustenhoitotyötä sekä vanhuksia, mutta harva on kiinnostunut työskentelemään alalla. (Lappalainen 2020, 49–50; Salomäki 2021, 15; Ring & Kaarakainen 2023, 13.)

Väestön ikääntymisen vuoksi tarvitaan yhä enemmän vanhusten hoitotyön osaamista. Positiivisten kokemusten vahvistaminen hillitsee vanhusten hoitotyöhön liittyvää kielteistä kierrettä. Parhaimmillaan vanhustyö voi sisällöllisesti merkityksellisesti ja laaja-alaiseksi hoitotyön kentäksi. Vanhusten hoidon vetovoima koostuu useista tekijöistä. (Leppikangas & Lepistö 2022.) Nykyisen vanhustenhoitotyön haasteena on, kuinka saada sairaanhoitajaopiskelijat kiinnostumaan vanhustenhoitotyöstä. Yhtäaikaisesti haasteena on koulutuksen ja opetuksen kehittäminen, jotta vanhustenhoidosta voitaisiin saada kiinnostavampaa. Vanhustenhoitotyössä vaaditaan erityisosaamista, jonka vuoksi koulutus on merkittävässä asemassa. On otettava huomioon, että koulutus ja tietämys eivät takaa vanhustenhoitotyön osaamista, vaan siihen katsotaan sisältyvän tietotaito ikääntyneen kivunhoidosta, vuorovaikutustaidoista ja terveyden edistämisestä. (Salomäki 2021, 14.) Salomäki on nostanut (2021), että opiskelijoiden empatiakyvykkyys sekä heidän myönteinen asenteensa vanhuksia kohtaan voivat auttaa siihen, kuinka vanhusten hoitotyön kuvaa voidaan parantaa. Vanhustenhoidon

vetovoima tekijöitä olivat työn ihmisläheisyys, itsenäisyys, asiakkaat sekä työtoverit (Salomäki 2021, 14).

4 Vanhustenhoitotyö sairaanhoitaja (AMK) tutkinnossa

Sairaanhoitajaksi valmistutaan sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon hoitotyön koulutusohjelmasta. Koulutus on laajuudeltaan 210 opintopistettä ja kesto keskimäärin 3,5 vuotta.

Sairaanhoitajan toiminta perustuu hoitotieteeseen, vaikka päätöksenteon perusta on poikkitieteellinen. Sairaanhoitaja toimii itsenäisesti hoitotyön asiantuntijana, joka toimii näyttöön perustuvan hoitotyön pohjalta ratkaisuja tehdessään. Vanhusten hoitotyössä sairaanhoitajan tehtävänä on vastata hoitotyön toteutuksesta sekä hoitoon osallistuvien ryhmien toiminnasta. Sairaanhoitaja arvioi, hoitaa ja seuraa potilaan kokonaisvaltaista hoitoa eli hoitajan läsnäolo vanhusten hoitotyössä on tärkeä. (Kaarlela 2013, 5.)

Valmistuttuaan sairaanhoitajan työllisyysmahdollisuuksien kirjo on suuri.

Sairaanhoitaja voi työskennellä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa, yksityisen tai kolmannen sektorin tehtävissä. Sairaanhoitaja, joka on erikoistunut vanhusten hoitotyöhön, kutsutaan gerontologiseksi sairaanhoitajaksi. Gerontologinen sairaanhoitaja voi työskennellä muun muassa kotihoidossa, palvelutaloissa, eri tasoissa hoivakodeissa, kotisairaalassa, sairaalan vuodeosastoilla, palliatiivisella poliklinikalla, seniorineuvolassa. Työllisyysmahdollisuudet gerontologille sairaanhoitajalle näyttävät hyvältä, sillä väestö ikääntyminen synnyttää tarpeen ikääntyvien parissa työskenteleville hoitajille. (Salomäki 2021, 11.)

Sairaanhoitajatutkintoa säätelee kansallisen lainsäädännön ohella EU-direktiivi (2013/55/EU), jonka mukaisesti yleissairaanhoitoista vastaavan sairaanhoitajan opintojen laajuus on 180 opintopistettä, ja joka sisältyy Euroopan unionin jäsenvaltioiden sairaanhoitajakoulutukseen. EU-direktiivin osaamisalueisiin sisältyy muun muassa vanhusten hoito sekä ikääntymiseen liittyvien muutoksien hallinta. Täten yksi harjoittelu on keskitetty vanhusten hoitotyöhön. (EU- direktiivi 2013/55/EU 2013.)

Turun ammattikorkeakoulussa vanhusten hoitotyön harjoittelu on pakollinen seitsemän viikon kestävä sairaanhoitajan tutkintoon kuuluva harjoittelu, joka

vastaa laajuudeltaan 10 opintopistettä (Turku amk 2024). Ammattikorkeakoulut voivat kehittää koulutusohjelmia sekä niiden sisältämiä opetussuunnitelmia, jonka vuoksi vanhusten hoitotyön opintopistemäärät opinnoista voivat vaihdella. Myös harjoittelun kestoissa voidaan nähdä vaihtelevuuksia.

Ammattikorkeakoulujen koulutuskuvausten mukaisesti vanhusten hoitotyötä tulisi kuitenkin opettaa 5–25 opintopistettä sairaanhoitajakoulutuksessa. Vanhusten hoitotyö käsitellään eri nimillä tai erilaisilla koulutusjaksoilla eri ammattikorkeakouluissa. (Kaarlela 2013, 5.)

Vanhusten hoitotyön perusosaamisen vähimmäisvaatimuksina ovat ihmisen ikääntymiseen liittyvien muutoksien hallinta kuten muistisairauksien ja toimintakyvyn sekä voimavarojen arviointi. Suomen ammattikorkeakouluilla ei ole kuitenkaan yhtenäistä opetuslinjaa, kuinka vanhusten hoitotyötä tulee opettaa, vaan opetussisällöt ja niiden laajuudet vaihtelevat eri ammattikorkeakoulujen välillä. (Salin ym. 2019; Salomäki 2021, 6.) Myös ulkomailla sairaanhoitajien opetussuunnitelmiin sisällytetään vanhusten hoitotyön opinnot, sekä vaaditaan vanhusten hoitotyöhön keskittyvää kliinistä harjoittelua. Vanhusten pitkäaikaissijoitukseen kohdistuvat kliiniset harjoittelut tarjoavat opiskelijalle ainutlaatuiset olosuhteet vanhusten hoitotyöhön erityispiirteiden harjoitteluun. Harjoitteluissa opiskelija voi perehtyä vanhuksiin, joilla on taustalla monia sairauksia. Teoreettinen sekä käytännönläheinen oppi kehittävät opiskelijan kriittistä ajattelua ja kliinistä päätöksentekoa. (McCloskey 2020, 2083.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan. Tavoitteena on tuottaa tietoa sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista ja asenteista vanhusten hoitotyöstä, jotta vanhusten hoitotyön vetovoimaisuutta ja kiinnostusta sairaanhoitajaopiskelijoiden keskuudessa voidaan lisätä. Tutkimuskysymyksinä tässä opinnäytetyössä olivat:

1. Millaisia kokemuksia sairaanhoitajaopiskelijoilla on vanhusten hoitotyöstä?
2. Millaisia asenteita sairaanhoitajaopiskelijoilla on vanhusten hoitotyöstä?

6 Opinnäytetyön empiirinen toteuttaminen

Suomen väestö ikääntyy nopeasti, jonka vuoksi iäkkäiden palveluissa on korkea tarve työvoimalle (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos [THL] 2023). Riittävän suuren sekä osaavan henkilökunnan varmistaminen vanhustenhoitotyössä on ajankohtainen haaste Suomessa. Vanhusten hoitotyö ei kuitenkaan ole houkutteleva vaihtoehto sairaanhoitajaopiskelijoille ja yleinen arvostus vanhustyötä kohtaan on vähäistä. (Salin ym. 2020, 1.)

International Council of Nurses (International Council of Nurses [ICN] 2024) eli Kansainvälinen sairaanhoitajaliitto tunnustaa hoitotyöllä olevan merkittävä rooli vanhusten terveyden parantamisessa ja ylläpitämisessä. Sairaanhoitajat ovat yleensä keskeisessä roolissa terveydenhuollon palveluiden tarjoamisessa, erityisesti silloin, kun vanhusta siirretään vanhustenhoitolaitokseen sekä sairaanhoitajilla on keskeinen rooli monien iäkkäiden hoidossa. Tulevien sairaanhoitajien valmistaminen vanhusten hoitotyöhön sekä vanhusten hoitotyössä pysyminen ovat nykyisten sairaanhoitajakoulutuksien keskeinen huolenaihe. Vanhusten hoitotyön tarpeisiin vastaamiseen tarvitaan näyttöön perustuvaa vanhusten hoitotyön osaamista. Laadukkaiden taitojen ja tietojen hallitsemisen vaikuttaa myönteisesti sairaanhoitajaopiskelijoiden suhtautumiseen vanhusten hoitotyöhön. (ICN 2024.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Turun ammattikorkeakoulun, vuonna 2022 toimintansa aloittanut arvokas vanhuus- työryhmä. Työryhmän yksi tavoitteista on vanhusten hoitotyön kehittäminen sekä osaamisen vahvistaminen vanhustenhoitotyössä. Lisäksi työryhmän painopisteinä olivat vanhustenhoitotyön alan veto- ja pitovoiman kehittäminen. (Turun amk 2023.)

6.1 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä ja aineiston valinta

Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva kuvailtavasta tietystä aihekokonaisuudesta tai asiakirjallisuudesta. Kirjallisuuskatsauksen tavoitteet voidaan jakaa useaan osaan; ensimmäinen tavoite on kehittää olemassa olevaa teoriaa sekä rakentaa uutta teoriaa. Tämä mahdollistaa sen, että teorian kehitystä voidaan kuvata historiallisesti. Toisena tavoitteena on teorian arviointi, kolmanneksi kirjallisuuskatsauksen avulla asiakokonaisuudesta voidaan rakentaa kattava kuva mahdollisten ongelmien tunnistamiseksi. Kirjallisuuskatsaus on hyödyllinen keino laajojen aineistojen käsittelylle ja sitä kautta syntyvälle uudelle tiedolle, joka tarjoaa tutkittavan kohteen tieteenalan tuntemusta. (Salminen 2023, 3.)

Salmisen (2023) mukaan kirjallisuuskatsauksille on tyypillistä niiden jakaminen hienojakoisemmin eri tyypeihin ominaisuuksien ja niiden vaihteiden mukaisesti. Tyypillisesti kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa; kuvailevaan- tai systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen sekä meta-analyysiin, joissa jokaisessa on omat tapansa tiivistää tietoa. Vaikka katsauksissa esiintyy eroavaisuuksia, on jokaisen katsauksen tyyppin täytettävä tietyt ehdot. Ensinnäkin katsauksen on oltava kompakti kokonaisuus, jota johdatellaan kysymyksenasettelulla. Toiseksi katsauksen on oltava selkeä sekä sen täytyy edetä johdonmukaisesti käsitellen aihealuetta kriittisesti vakuuttaen lukijaa vahvistamalla keskeiset oletukset. Tärkein ominaisuus on uuden tiedon tuottaminen. (Salminen 2011, 7.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi yleisimmistä käytetyistä perustyypeistä, jota voidaan luonnehtia yleiskatsaukseksi. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa eivät rajaa tiukat ja tarkat säännöt, kun verrataan muihin kirjallisuuskatsaustyypeihin. Kyseisessä katsauksessa voidaan käyttää laajojakin aineistoja eikä aineistoja rajata tiukoilla metodisilla säännöillä. Kuvailevana tutkimustekniikkana narratiivinen katsaus johdattaa ajantasaistamaan tutkimustietoa, mutta ei tarjoa analyttistä ratkaisua. Narratiivisella katsauksella voidaan tarjota laaja käsitys tarkasteltavasta

aiheesta tai selventää käsiteltävän kohteen historiaa ja sen kehityskulkua. (Salminen 2011, 6–7.)

Narratiivinen kirjallisuuskatsaus sopi tämän opinnäytetyön aiheeseen ja tutkimuskysymyksiin. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla voitiin tarkastella aihetta syvällisemmin. Syvälinen tarkastelu oli hyödyllistä, kun haluttiin ymmärtää sairaanhoitajaopiskelijoiden myönteisten tai kielteisten asenteiden ja kokemusten taustalla olevia merkityksiä ilman tiukkoja metodologisia rajoituksia. Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhustyöstä käsiteltiin useissa tutkimuksissa. Toimeksiantaja toivoi, että ilmiötä tarkasteltaisiin ja otettaisiin huomioon myös muiden maiden opiskelijoiden kokemukset ja asenteet.

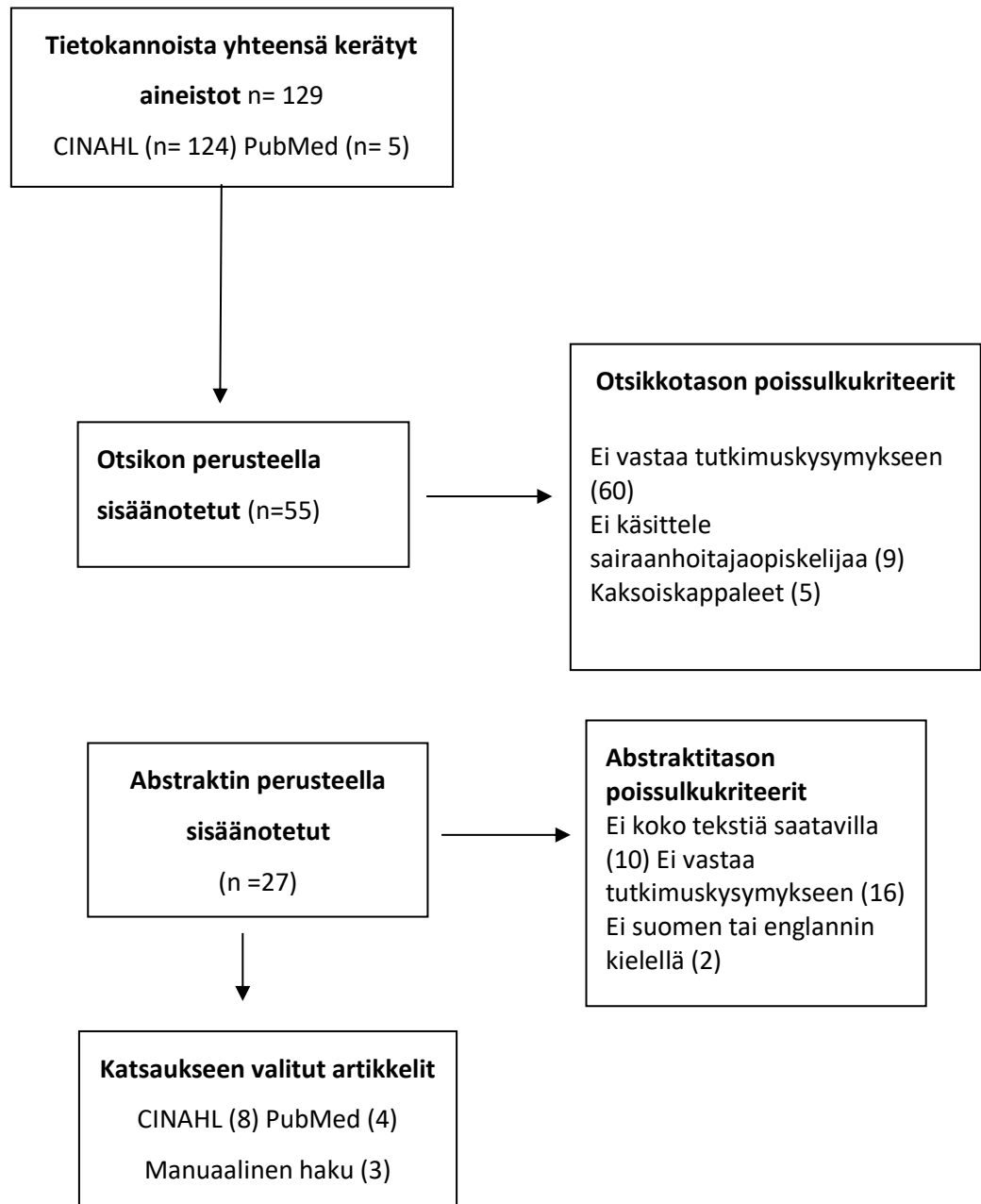
Tiedonhaussa hyödynnettiin kahta tietokantaa, CINAHL, joka on kansainvälinen hoitotieteen, hoitotyön ja fysioterapian viite- ja tiivistelmätietokanta sekä PubMed, joka on laaja kansainvälinen viitetietokanta, josta löytyy myös kokonaisia tekstejä. Tiedonhaku tehtiin myös käyttäen manuaalista hakua. Tiedonhaku suoritettiin 2024 elokuussa ja hakusanoina käytettiin esimerkiksi *"nursing students", "attitudes", "Perceptions", "willigness", "experiences", "elderly care" ja "geriatric nursing", "senior care"*. Suomenkielisiä hakusanoja olivat: *"sairaanhoitajaopiskelija", "kokemus", "asenne", "gerontologinen hoitotyö", "vanhustyö"*. Tiedonhaussa hyödynnetään BOOLE:n - operaattoreita, AND- ja OR. Hakutuloksista luettiin ensin otsikot, joiden avulla osa hakutuloksista karsiutui pois. Otsikoiden perusteella valituista luettiin vielä tiivistelmät sekä tarvittaessa koko teksti. Aineistoa valitessa, aineistoa tarkasteltiin kriittisesti kiinnittämällä huomiota siihen, että aineisto käsitteli opinnäytetyön aihetta vastaten tutkimuskysymyksiin. Tiedonhaun rajauksessa käytettiin (Taulukko 1) julkaisuvuotta, joka asetettiin vuoteen 2014 ja siitä eteenpäin. Tiedonhaussa pyrittiin ensisijaisesti huomioimaan aineistoja, jotka olivat maksimissaan 5 vuotta vanhoja ja olivat tieteellisiä artikkeleita tai pro-gradu töitä, joilla varmistettiin aineiston ajankohtaisuus. Mikäli tutkimus osoittautui erityisen korkealaatuiseksi ja relevantiksi tutkimuskysymyksiä kannalta, hyväksyttiin mukaan myös vanhempia tutkimuksia. Vanhempien tutkimusten valinnassa

kiinnitettiin huomiota niiden tieteelliseen arvoon ja sen osuuteen tutkimuskysymyksiä kannalta. Tällöin katsaukseen valikoitui tutkimuksia, jotka olivat maksimissaan 10 vuotta vanhoja. Lisärajausena huomioitiin materiaali, joka oli koko tekstinä saatavilla ja oli maksuton. Kielirajaukseksi valittiin suomi tai englanti. Jotta opinnäytetyössä voitiin arvioida millaisia kokemuksia ja asenteita ulkomaalaisilla opiskelijoilla oli, rajattiin aihe myös maantieteellisen sijainnin mukaan. Opinnäytetyö rajattiin tarkastelemaan sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhustenhoitotyöstä Euroopassa, USA:n ja Aasiassa, koska näiden maanosien terveydenhuollonjärjestelmissä, kulttuurisissa käsityksissä vanhuksia kohtaan sekä hoitotyön koulutusohjelmassa oli eroavaisuuksia. Maantieteellisellä rajauksella voitiin vertailla, miten alueelliset eroavaisuudet vaikuttivat opiskelijoiden asenteisiin ja kokemuksiin. Aineistoa etsittiin myös manuaalisesti. Tiedonhaku (liite 1) tehtiin opinnäytetyöprosessin aikana aktiivisesti. Tavoitteena oli löytää 10–15 aiheeseen liittyvää tutkimusta, jotka käsittelivät sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhustenhoitotyötä kohtaan. Opinnäytetyöhön löydettiin 15 tutkimusta. Manuaalinen haku suoritettiin käyttäen Googlen hakupalvelua hyödyntäen erilaisia hakusanoja. Manuaalisella haulla saatiin 3 tutkimusta.

Taulukko 1. Aineiston mukaanotto- tai poissulkukriteerit

Mukaanottokriteerit	Poissulkukriteerit
Tieteellinen artikkeli, pro gradu, YAMK-opinnäytetyö, väitöskirja	AMK- opinnäytetyö
Koko teksti saatavilla	Ei koko teksti saatavana
Kielinä suomi tai englanti	Muu kieli kuin suomi tai englanti
Maksuton materiaali	Maksullinen materiaali
Tutkimusartikkeli on julkaistu 2014–2024 välillä	Yli 11 vuotta vanhat tutkimukset

Tiedonhaun tuloksena löydettiin yhteensä 129 tutkimusta, joista otettiin yhteensä 15 tutkimusta tarkempaan käsittelyyn. Aluksi luettiin kaikista tutkimuksista otsikot, joista osa tutkimuksista karsiutui pois. Tämän jälkeen luettiin abstrakti ja tarvittaessa koko tekstin. Tutkimuksien valintaprosessissa huomioitiin tutkimuksen relevanssi tutkimuskysymyksen näkökulmasta, sekä tutkimuksen metodologinen laatu. Pääsääntöisesti tutkimus karsiutui pois, mikäli se ei vastannut tutkimuskysymykseen, ei käsitellyt sairaanhoitajaopiskelijaa tai tutkimus ei ollut koko tekstinä, eikä tutkimus ollut suomen tai englannin kielellä. Mikäli tutkimus ei suoraan vastannut opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, mutta sen tulokset osoittautuivat merkityksellisiksi ja hyödyllisiksi tämän työn aihealueen käsittelyn kannalta, otettiin mukaan tutkimuksia, jotka käsittelivät sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhustenhoidon välillisesti liittyvistä osa-alueista, kuten henkilöön liittyvistä arvoista, koulutuksen vaikutuksista tai yleisistä asenteista ja arvoista vanhustenhoitotyötä kohtaan. Näiden tutkimusten avulla saatiin laajempaa lisätietoa aiheeseen, joka tuki ja täydensi tämän opinnäytetyön tutkimustuloksia. Tutkimuksessa esiin tulleet havainnot ja teemat liittyivät läheisesti tutkimusaiheeseen ja auttoivat syventämään ymmärrystä siitä, millaisia kokemuksia ja asenteita sairaanhoitajaopiskelijoilla oli vanhustenhoidosta. Tiedonhaun prosessin havainnollistamiseksi on tekstin tueksi laadittu taulukko, josta ilmenee analysoinnin menetelmät ja ulosrajattujen tutkimusten määrä (Kuvio 1).

Kuvio 1. Kuvaus tiedonhaun prosessista

6.2 Aineiston analyysi

Sisällönanalyysi on käytetyin analyysi menetelmä laadullisissa tutkimuksissa. Sisällönanalyysilla tarkoitetaan menettelytapaa, jonka tarkoituksena on analysoida aineistoja systemaattisesti ja objektiivisesti. Uusi tieto syntyy, kun analysoidaan alkuperäistutkimuksesta nousseita havaintoja.

Kirjallisuuskatsaukset etenevät induktiivisesti eli aineistosta lähtevänä päättelynä. Sisällönanalyysin keskeisenä tavoitteena on luoda synteesi eli asiakokonaisuus alkuperäistutkimuksesta. Sisällönanalyysi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen (valmistelu, organisointi & raportointi), joista induktiivinen analyysi toteutetaan toisessa vaiheessa. (Elo ym. 2022, 215; Vilkka 2023.) Tässä opinnäytetyössä käytettiin aineistolähtöistä lähestymistapaa eli induktiivista. Induktiivisen eli aineistolähtöisessä analyysissä ei ole valmista luokittelurunkoa, jonka mukailevasti aineistoa tulisi analysoida. Sen sijaan tekijä tuottaa luokittelun omaan aineistoon perustuen. (Elo ym. 2022, 218.)

Induktiivisessa sisällönanalyysissä aineiston kvantifiointi on mahdollista. Kvantifoinnin onnistuminen edellyttää, että aineisto pelkistetään ja alaluokat määritellään huolellisesti. Tämä varmistaa, että havaintoja voidaan laskea tarkasti. (Polit & Beck 2017.) Aineistolähtöinen analyysi alkaa pelkistämällä, jossa epäolennainen tieto poistetaan aineistosta. Pelkistetyt ilmaukset kootaan listaksi. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään, että etsitään samankaltaisia käsitteitä alkuperäisistä ilmauksista. Luokkien muodostamisen tavoitteena on tiivistää ja selkeyttää aineistoa. (Sarajärvi & Tuomi 2018.)

Aineiston analyysin toteuttamiseksi hyödynnettiin sisällönanalyysiä. Pelkistysten pohjalta tutkimuksista nousi keskeisiä teemoja, kuten opiskelijoiden suhtautuminen vanhustyöhön, heidän koulutuksensa vaikutus asenteisiin sekä kliinisten harjoitteluiden merkitys. Näiden pelkistysten pohjalta pystyttiin muodostamaan kokonaiskuva sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista ja asenteista vanhustenhoitoa kohtaan. Tässä opinnäytetyössä tulosten

kirjoittamisen helpottamiseksi tehtiin kaksi sisällönanalyysi- taulukkoa, jotka laitettiin liitteeksi työhön (Liite 3 ja liite 4). Tulosten ryhmittely taulukossa selkeytti kirjoitusprosessia. Tuloksista nousi neljä yläluokkaa, jotka muodostuivat kahden tutkimuskysymyksen erillisestä tarkastelusta. Ensimmäinen tutkimuskysymys käsitteli sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia vanhustenhoidosta, joista muodostuivat yläluokat **sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset kokemukset** ja **sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset kokemukset**. Toinen tutkimuskysymys tarkasteli sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteita vanhustenhoidosta, jolloin yläluokiksi muodostuivat **sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet** ja **sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset asenteet**.

Opinnäytetyö toteutettiin 2024 syyslukukauden aikana. Opinnäytetyön kirjoittamisen projekti aloitettiin ennen kesää tutkimussuunnitelman laatimisella. Suunnitelmavaiheen jälkeen tuotosta kirjoitettiin syyslukukaudella. Valmis työ toimitettiin arvioitavaksi ja tarkistettavaksi Turnitin-plagiointitunnistukseen ja tämän jälkeen hyväksyttynä se toimitettiin Theseukseen ja toimeksiantajalle.

7 Tulokset

Tässä opinnäytetyössä kirjallisuuskatsauksen tuloksia tarkasteltiin tutkimuskysymyksiin liittyvien ylä- ja alaluokkien mukaisesti, jotka on muodostettu sisällönanalyysin perusteella. Tutkimuskysymyksiin löydettyjä vastauksia analysoitiin eri näkökulmista, jotta voidaan rakentaa laaja kokonaiskuva aiheesta. Tuloksia kerättiin yhteensä 15 eri tutkimuksesta. Tutkimukset olivat vuosien 2015–2024 väliltä. Tutkimukset oli tehty Kiinassa (n=4), Suomessa (n=2), Ruotsissa (n=1), Portugalissa (n=1), Malesiassa (n=2), Turkissa (n=1), Taiwanissa (n=1), Kanadassa (n= 1), Australiassa (n=1) ja Yhdysvalloissa (n=1). Tutkimusten menetelminä oli käytetty kirjallisuuskatsausta (n= 2), meta-analyysiä (n= 1) ja kyselyä (n= 12). Kohderyhmänä olivat sairaanhoitajaopiskelijat, heidän kokemuksensa ja asenteensa vanhustenhoitotyötä kohtaan. Oskoot vaihtelivat 35 sairaanhoitajaopiskelijasta 853: een opiskelijaan. Tutkimuksia on kuvattu tarkemmin liitteessä 2.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset vanhusten hoitotyöstä olivat sekä positiivisia että negatiivisia (Taulukko 2).

Taulukko 2. Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset vanhusten hoitotyöstä

Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset kokemukset	Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset kokemukset
<i>Hyvät kokemukset käytännön harjoitteluista</i>	<i>Heikot kokemukset käytännön harjoitteluista</i>
<i>Hoitohenkilökunnan hyvä ohjaus</i>	<i>Opiskeluvuosi</i>
<i>Aiemmin hankittu työkokemus</i>	<i>Hoitohenkilökunnan huono ohjaus</i>

Katsauksen tulosten perusteella sairaanhoitajaopiskelijoiden **positiivisiksi kokemuksiksi** vanhusten hoitotyöstä osoittautuivat *hyvät kokemukset käytännön harjoittelu, hoitohenkilökunnan hyvä ohjaus ja opiskelijan aiemmin*

hankittu työkokemus (McCloskey ym. 2020; Hsieh ym. 2021; Curtis ym. 2023; Rayner ym. 2023; Himanen & Salin 2024).

Hyvät kokemukset käytännön harjoitteluista nostettiin neljässä eri tutkimuksessa Hsieh ym. 2021; Curtis ym. 2023; Rayner ym. 2023; Himanen & Salin 2024). Käytännön harjoittelu ja sen sujuminen oli yksi merkittävimmistä tekijöistä, mikä vaikutti opiskelijoiden kokemusten muodostumiseen positiivisesti. Mikäli harjoittelussa hyödynnettiin vanhusten hoidon asiantuntijoita, opiskelijat pystyivät edistämään omia oppimiskokemuksiaan ja sitä kautta parantamaan kiinnostustaan ja taitojaan vanhusten hoidossa. (Himanen & Salin 2024, 10.) Opiskelijoiden harjoittelu sujui hyvin, jos heillä oli teoretietoaa vanhusten hoidosta ennen harjoittelun alkua (Hsieh ym. 2021, 2533). Havaittava huomio oli, että vanhemman vuosikurssien opiskelijoiden kokemukset harjoitteluista olivat myönteisempiä kuin ensimmäisen vuoden opiskelijoilla. Myönteiset kokemukset johtuivat siitä, että vanhemman vuosikurssin opiskelijoilla oli kertynyt enemmän kokemusta vanhusten hoitotyöstä opiskelun aikana. Mikäli vanhusten hoitotyön harjoittelu sijoitettiin toiselle tai kolmannelle opintovuodelle, nähtiin sen vaikuttavan opiskelijoiden harjoittelukokemuksiin positiivisesti. Kokemukseen vaikutti myös aikaisempi suoritettu tutkinto tai opiskelijan vanhempi ikä. Vanhemman vuosikurssin sairaanhoitajaopiskelijoilla oli itsevarmempi olo kuin ensimmäisen vuoden opiskelijoilla, joilla kokemusta ei ollut vielä kertynyt. Vanhemmat opiskelijat suorittivat työnsä oma-aloitteellisemmin ilman erillistä kehotusta hoitohenkilökunnalta. Heidän teoretietonsa olivat vahvistuneet opintojen aikana, jonka vuoksi riittävien tietojen ja taitojen avulla vanhemmat opiskelijat tunsivat työtänsä kohtaan enemmän tyydytystä. Täten he saivat hyviä kokemuksia harjoitteluista. (Curtis ym. 2023 136–137; Rayner 136–137.)

Hoitohenkilökunnan hyvällä ohjauksella oli keskeinen vaikutus opiskelijoiden positiivisten kokemusten lisäämisessä (McCloskey ym. 2020; Rayner ym. 2023; Himanen & Salin 2024). Ohjauksella voitiin parantaa opiskelijoiden oppimiskokemuksia myönteisemmäksi sekä parantaa opiskelijoiden kädentaitoja. Laadukkaalla ohjauksella voitiin vaikuttaa opiskelijoiden

kokemusten syntyminen vanhusten hoidossa, joka lisäsi opiskelijoiden halukkuutta työskennellä vanhusten hoidossa jatkossa. (McCloskey ym. 2020, 2083.) Hoitohenkilökunta, joka tuki opiskelijoita harjoittelun aikana ja jotka olivat valmiita ottamaan opiskelijat osaksi työyhteisöä, näyttäytyivät opiskelijoille mieluisina harjoittelupaikkoina ja täten paransi heidän kokemustaan harjoitteluissa. Toisaalta myös henkilökunta arvosti opiskelijoita, koska heillä oli ajankohtaisin tieto eri hoitokäytännöistä sekä he osasivat kyseenalaistaa hoitajien toimintaa. Hyvässä harjoittelu ympäristössä opiskelijat uskalsivat hyödyntää uutta teoretietoa. Vanhustencodeissa oli nähtävissä usein henkilöstöpulaa ja riittämättömiä resursseja, joka vaikutti, siihen millaisen harjoittelupaikan opiskelija sai. (Rayner ym. 2023, 135; Himanen & Salin 2024, 4.)

Opiskelijan *aiemmin hankitun työkokemuksen* (Hsieh ym. 2020; Himanen & Salin 2023) myötä sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset vanhusten pitkäaikaishoidosta muuttui positiivisemmaksi, mitä he odottivat. Moni opiskelija työskenteli osa-aikaisesti vanhusten hoidossa harjoittelun jälkeen. Sairanhoitajaopiskelijat harkitsivat työskentelyä vanhusten hoidossa, sillä he arvostivat työn itsenäisyyttä, sekä vaalivat pitkäaikaisia ja henkilökeskeisiä ihmissuhteita, jotka tekivät työstä mielekkään. Sairanhoitajaopiskelijat olivat kiinnostuneita vanhuksien elämäkokemuksista ja olivat vanhuksista kiinnostuneita heistä ihmisinä. Työkokemus vanhusten hoitolaitoksissa auttoi opiskelijoita parantamaan heidän kykyään hoitaa ihmisiä, jolloin he pystyivät soveltamalla oppeja myös muiden ikäryhmien hoidoissa. Myös kommunikaatio vanhuksien kanssa parantui työkokemuksen myötä. (Hsieh ym. 2020, 2533; Himanen & Salin 2023.)

Katsauksen tulosten perusteella sairaanhoitajaopiskelijoiden **negatiivisiksi kokemuksiksi** vanhusten hoitotyöstä osoittautui *heikot kokemukset käytännön harjoitteluista, opiskeluvuosi ja henkilökunnan huono ohjaus* (McCloskey ym. 2020; Hsieh ym. 2021; Curtis ym. 2023; Ismail ym. 2023; Rayner ym. 2023).

Heikot kokemukset käytännön harjoitteluista vaikuttivat opiskelijoiden kokemukseen negatiivisesti (McCloskey ym. 2020; Hsieh ym. 2021; Curtis ym.

2023; Rayner ym. 2023). Negatiivisilla kokemuksilla käytännön harjoitteluista oli pitkäaikaisia seurauksia. Osalla opiskelijoilla oli ollut epäsuotuisia harjoittelupaikkoja, mikä asetti opiskelijoille negatiivisen kokemuksen vanhusten hoitotyötä kohtaan. Sairaanhoidajaopiskelijat olivat nuoria ja kokemattomia mennessään vanhustenhoitotyön harjoitteluun. (Rayner ym.2023, 135.) Sairaanhoidajaopiskelijat kokivat, etteivät pystyneet kommunikoimaan tehokkaasti iäkkäiden ihmisten kanssa. Tämän vuoksi opiskelijat olivat pelänneet antaneensa huonon vaikutelman kommunikoidessa joko potilaan, hänen läheistensä tai ohjaajan kanssa. Tämä tuntui opiskelijoista nololta, koska he eivät kyenneet arvioimaan potilasta kokonaisvaltaisesti. (Curtis ym. 2023, 136.) Sairaanhoidajaopiskelijoista vanhustenhoitotyö koettiin haastavana ja monimutkaisena vanhusten fysiologisten sekä psykologisten muutoksien vuoksi. Vanhustenhoitotyötä ei arvostettu sairaanhoidajaopiskelijoiden keskuudessa, koska työ koettiin usein toistuvaksi päivittäisten toimintojen suorittamiseksi kuten pesujen, ravitsemuksen ja ihon kunnon seuraamiseksi. Opiskelijoilla oli epämiellyttäviä kokemuksia vanhustenhoitotyön yksiköissä järjestetyissä kliinisissä harjoitteluissa. Nämä kokemukset liittyivät muun muassa siihen, että opiskelijat kokivat olevansa erillään muista terveydenhuollon ammattilaisista, koska heille osoitettiin vähemmän arvostettuja työtehtäviä, kun taas hoitohenkilökunta hoiti vaativampia tehtäviä. (McCloskey 2020, 2083; Hsieh 2021, 2533.)

Sairaanhoidajaopiskelijat, joilla oli lukiotausta tunnustivat, että heillä oli epäsuotuisia ennakkoluuloja vanhempia ihmisiä kohtaan. He myös nostivat esille, että vanhusten hoito oli masentavaa, turhaa ja ilmaisivat haluttomuuttaan työskennellä vanhustenhoidon ympäristöissä. Suurin osa opiskelijoista ilmoittivat inhoavansa kokemustaan vanhusten pitkäaikaishoidossa, koska se ei vastannut heidän odotuksiinsa sairaanhoidajan työnkuvasta. Opiskelijat olisivat halunneet harjoitella enemmän sairaanhoidollisia toimenpiteitä, kuten kanyylien asettamista tai nestehoidon antamista, joita oli vanhustenhoidossa liian vähän. (Curtis ym. 2023, 137; Rayner ym. 2023, 136.)

Sairaanhoitajaopiskelijan *opiskeluvuodella* nähtiin olevan vaikutuksia negatiivisten kokemusten muodostumiseen (Rayner ym. 2023; Salin 2020). Varsinkin ensimmäisen vuoden opiskelijoilla oli puutteita vanhusten hoidon teoratiedoista mentäessä ensimmäiseen harjoitteluun. Hoitohenkilökunta näki myös vanhusten hoitotyön sijoittamisen ensimmäiselle opintovuodelle ongelmallisena saman ongelman vuoksi. Puutteet teoratiedossa ja kliinisessä osaamisessa johtivat siihen, että useimmat opiskelijat olivat pitäneet ensimmäistä kokemustaan vanhusten hoidosta negatiivisena. Tämä johtui siitä, että opiskelijat ilmaisivat huolensa vaikuttaneensa kokemattomilta. Opiskelijat kokivat, etteivät kyenneet arvioimaan potilaan tilaa riittävän hyvin. Vanhusten hoidon tarpeet ja hoitojen monimutkaisuus tuntuivat ensimmäisen vuoden opiskelijoista pelottavilta. Harjoittelun sijoittaminen muulle opintovuodelle ei kuitenkaan vaikuttanut merkittävästi sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksiin. (Rayner ym. 2023, 135; Salin ym. 2020, 5.)

Henkilökunnan huono ohjaus vaikutti negatiivisesti sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemusten muodostumiseen (McCloskey ym. 2020; Rayner ym. 2023). Opiskelijat olivat tunteneet olevansa harjoittelupaikoissaan aliarvostettuja, eikä opiskelijan tietoja ja taitoja tunnustettu. Opiskelijat kokivat olevansa vailla tukea, eivätkä olleet valmistautuneet tarpeeksi monisairaahan tai muistisairautta sairastavan hoitamiseen riittävästi, joka tuntui opiskelijasta kuormittavana. Opiskelijoita ei aina valvottu ohjaajan toimesta, mikä altisti opiskelijan huonoille hoitokäytännöille. Opiskelijat kertoivat nähneensä vakavia painehaavoja tai potilaan kipua ei otettu huomioon tarpeeksi. Hoitohenkilökunnan välinpitämättömyys potilaan hoidossa vaikutti opiskelijoiden kokemuksiin negatiivisesti. Opiskelijoiden mielestä hoitohenkilökunta keskittyi liikaa erilaisten laitteiden käytön esittelemiseen tai tarvikkeiden hankintapaikkojen selittämiseen. Tämä sai heidät tuntemaan, että ohjaus oli puutteellista. (McCloskey ym. 2020, 2083; Rayner ym. 2023, 136–137.)

8.2 Sairaanhoidajaopiskelijoiden asenteet vanhusten hoitotyöstä

Sairaanhoidajaopiskelijoiden asenteet vanhusten hoidosta olivat positiivisia ja negatiivisia (Taulukko 3).

Taulukko 3. Sairaanhoidajaopiskelijoiden asenteet vanhusten hoitotyöstä

Sairaanhoidajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet vanhusten hoidosta	Sairaanhoidajaopiskelijoiden positiiviset asenteet vanhusten hoidosta
<i>Yleinen suhtautuminen vanhustenhoitotyöhön</i>	<i>Henkilön omat arvot vanhuksia kohtaan</i>
<i>Negatiivinen harjoittelukokemus</i>	<i>Opetusmenetelmät</i>
<i>Opiskeluvuosi</i>	<i>Onnistuneen työ- ja hyvä harjoittelukokemus</i>
<i>Puutteet vanhustenhoitotyön teoriaopinnoissa</i>	

Negatiivisten asenteiden muodostumiseen vaikuttivat *yleinen suhtautuminen vanhustenhoitotyöhön, negatiivinen harjoittelukokemus, opiskeluvuosi ja puutteet vanhustenhoitotyön teoriaopinnoissa* (Chong ym. 2018; Hsieh ym. 2020; Salin ym. 2020; Liu ym. 2021; Yujie ym. 2021; Curtis ym. 2023; Gülcan ym. 2022; Himanen & Salin 2024).

Yleinen suhtautuminen vanhustenhoitotyöhön vaikutti opiskelijoiden asenteisiin (Chong ym. 2018; Hsieh ym. 2020; Salin ym. 2020; Liu ym. 2021; Yujie ym. 2021; Gülcan ym. 2022; Curtis ym. 2023; Himanen & Salin 2024).

Sairaanhoidajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet vanhustenhoitotyöstä heikensi hoidon laatua ja vähensi alan houkuttelevuutta, mikä vaikutti terveydenhuollon palveluihin ja kestävyys. Tutkimuksissa nostettiin, että opiskelijoilla oli varsin negatiivinen konnotaatio vanhustenhoitoa kohtaan, mutta mitkään tutkimukset eivät osoittaneet, mistä ongelma varsinaisesti johtui. Sairaanhoidajaopiskelijoiden kielteiset asenteet vanhustenhoitotyötä ja

vanhuksia kohtaan olivat monisyisiä. Vanhusten hoitotyö nähtiin vähiten kiinnostavana erikoistumisalana. Opiskelijat olivat kertoneet, ettei vanhustenhoito sovi heidän persoonalleen ja vanhusten ja heidän perheidensä hoitaminen oli hankalaa (Chong ym. 2018, 62; Hsieh 2021, 2529; Liu ym. 2021, 1403.) Suomessa sairaanhoitajaopiskelijat suhtautuivat vanhuksiin myönteisesti, mutta eivät halunneet työskennellä vanhustenhoidossa, koska kuvailivat sen olevan masentavaa ja tylsää perushoitajan työtä. Suomalaisilla sairaanhoitajaopiskelijoilla oli kielteinen suhtautuminen vanhustenhoitoa kohtaan, koska he kokivat, että vanhustenhoitotyö hoitotyö ei tarjoa myöskään riittävästi urakehitysmahdollisuuksia. (Salin ym. 2020; Himanen & Salin 2024, 4). Sukupuoli hieman vaikutti siihen, miten opiskelijat suhtautuivat vanhusten hoitoon. Erityisesti naiset olivat enemmän kiinnostuneita vanhusten hoidosta kuin miehet. (Ismail ym. 2023, 192.) Opiskelijat, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta vanhustenhoidosta, osoittivat usein kielteisiä asenteita vanhustenhoitotyötä kohtaan. Monilla opiskelijoilla oli ennakkoluuloja siitä, että vanhustenhoito oli yksitoikkoista ja vähemmän arvostettu muihin hoitotyön erikoisaloihin verrattuna. Opiskelijat kokivat vanhusten hoitamisen fyysisesti ja emotionaalisesti raskaana työnä, mikä vähensi heidän kiinnostustaan työskennellä tällä alalla. (Chong 2018, 62.) Negatiiviset asenteet liittyivät myös siihen, että opiskelijat eivät nähneet vanhustyötä dynaamisena tai teknisesti haastavana alana, kuten esimerkiksi akuuttihoitoa, joka sisälsi useita teknisiä toimenpiteitä ja kädentaitoja. Osa opiskelijoista tiesi jo varhain, ettei aio työskennellä vanhusten hoidossa tai suhtautui vanhusten hoitotyöhön epäilevästi. Vain pieni osa opiskelijoista halusi tavoitella uraa vanhusten hoidossa ja näkivät työn palkitsevana ja mielenkiintoisena. (Chong ym. 2018, 63; Himanen & Salin 2024, 4.) Gülcan (2022) ja Cheng (2024) nostivat, että kielteinen asenne vanhustenhoitotyötä kohtaan aiheutti haitallisia yhteiskunnallisia ongelmia kuten ikäsyryntää tai vanhusten kaltoinkohtelua. Erityisesti ikäsyryntää esiintyi niiden opiskelijoiden keskuudessa, joilla hoitotyön kokemusta oli kertynyt vähän (Gülcan ym. 2022; Cheng ym. 2024).

Negatiivinen harjoittelukokemus vaikutti opiskelijoiden kokemuksiensa lisäksi myös heidän asenteisiinsa (McCloskey ym. 2020; Ismail ym. 2023). Vanhukset

kärsivät usein kroonisista sairauksista, joita oli vaikea hoitaa opiskelijoiden mielestä. Opiskelijat näkivät vanhusten tilan toivottomana. Tämä vaikutti sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteisiin negatiivisesti. (Ismail 2023, 192.) Usein opiskelijat olivat epäkiinnostuneita vanhustenhoidosta ja heidän asenteensa olivat ennen harjoittelun alkua kielteisiä, jonka vuoksi kliininen harjoittelukokemus oli huono. Harjoittelupaikka vaikutti opiskelijoiden asenteisiin. Usein hoitohenkilökunta hoiti työnsä nopeasti henkilöstöpulan vuoksi, jolloin opiskelijat eivät saaneet tarpeeksi ohjausta. (McCloskey 2021, 2083.) Mikäli hoitohenkilökunta asennoitui negatiivisesti opiskelijoihin, vaikuttivat nämä asenteet negatiivisesti myös opiskelijoiden asenteisiin. Kliinisillä harjoitteluilla oli myös keskeinen rooli opiskelijoiden asenteiden muovaamisessa. Monet opiskelijat kertoivat, että harjoittelu oli fyysisesti ja emotionaalisesti uuvuttavaa. (Ismail 2023, 193.)

Opiskeluvuosi vaikutti opiskelijoiden asenteisiin vanhustenhoitotyöstä (Liu ym. 2020; Salin ym.2020; Rayner ym. 2023). Ensimmäisen vuoden sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteet vanhusten hoitotyöstä olivat usein negatiivisemmat verrattuna toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoihin. Asenteissa oli nähtävissä usein pieniä muutoksia myönteisempään suuntaan opiskelijan edetessä opinnoissaan. Vain pieni osa opiskelijoista suhtautui myönteisesti vanhustenhoitotyöhön ensimmäisenä vuonna, mutta opintojen edetessä asenne muuttui negatiivisemmaksi. (Salin ym. 2020; 2.) Samoja tuloksia esitti myös Liu (2020) joka nosti, että opiskelijoiden halukkuus työskennellä vanhusten parissa väheni opintojen edetessä. Ensimmäisen vuoden opiskelijat eivät pystyneet hyödyntämään teoreettista tietoa vanhustenhoidosta harjoittelussa ja heitä kohdeltiin harjoittelussa hoiva-avustajina. Tutkimuksissa nostettiin, että opiskelijat eivät varsinkaan ensimmäisenä vuonna ymmärtäneet dementiaan hoidon tai monisairaana vanhuksen monimutkaisia hoidon ulottuvuuksia. (Liu ym. 2020, 1402; Rayner 2023, 135.)

Puutteet vanhustenhoitotyön teoriaopinnoissa vaikutti opiskelijoiden asenteisiin vanhusten hoitotyötä kohtaan (Salin ym. 2020; Himanen & Salin 2023; Cheng

ym. 2024). Opiskelijat pitivät tärkeinä ihmissuhdetaitojen opettamista erityisesti haastavan iäkkään kohtaamisessa. Opiskelijat toivat esille vuorovaikutustaitojensa olevan puutteelliset kohdatessa aggressiivisen tai muistisairautta sairastavaa henkilöä kohtaan. Etenkin aggressiivisen potilaan kohtaamisessa oli opiskelijoiden mielestä puutteita. (Salin ym. 2020, 4.) Ikääntymiseen liittyviin muutoksiin, sairauksiin ja hoidon erityispiirteisiin haluttiin opiskelijoiden keskuudessa enemmän teoreettista tietoa, jota ei ole ollut tarpeeksi. Vanhusten hoitotyö kuvautui fyysisesti raskaana, jonka vuoksi stressinhallintaa, ergonomiaa, ja potilaan siirtämiseen käytettäviä tekniikoita tulisi opettaa kouluissa. Opiskelijat kokivat, ettei vanhustenhoitotyön teoriaopinnot olleet realistisia. Opiskelijat toivoivat käytännön osaamisen ja teorian yhdistämisen lisäämistä. (Salin ym. 2020, 4.) Myös vanhusten hoitoon perehtyneiden asiantuntijoiden hyödyntäminen opetuksessa vanhusten hoitotyöhön houkuttelemiseksi koettiin tehokkaaksi keinoksi opiskelijoiden asenteiden muokkaamisessa. Alan asiantuntijoiden ammattitaitoa tarvittiin tuodakseen esiin vanhusten hoitotyön hyviä puolia ja kehittämään, että ylläpitämään myönteistä asennetta iäkkäitä kohtaan opiskelijoiden keskuudessa. (Himanen & Salin 2024.)

Opiskelijat, joilla ei ollut riittävästi teoreettista tietoa vanhusten hoitotyöstä olivat yleensä haluttomampia työskentelemään vanhusten hoitotyössä. Vaikka opiskelijat osallistuvat vanhusten hoitotyöhön liittyville kursseille ja sitä kautta kykenivät perehtymään iäkkäiden hoitoon, sillä ei ollut nähtävissä merkittävää vaikutusta opiskelijoiden asenteisiin. Ongelmaksi oli muodostunut opiskelijoiden käyttäminen harjoittelupaikoissa ”avustajina” sairaanhoitajien sijaan, mikä vaikutti heidän asenteisiinsa. Sairaanhoitajaopiskelijat nostivat klinisten harjoittelujen keskittyvän ainoastaan tiettyjen taitojen opetteluun tai kehittämiseen eikä vanhusten hoitamiseen ja tutustumiseen. Lisäksi sairaanhoitajien koulutusohjelmissa oli nähtävissä eroavaisuuksia vanhustenhoitotyön sisällöissä, mikä osaltaan vaikutti opiskelijoiden teoriatietoihin. (Himanen & Salin 2024, 4.)

Katsauksen tulosten perusteella **positiivisiin asenteisiin** vaikuttivat *henkilön omat arvot, opetusmenetelmät sekä työ- ja harjoittelukokemus* (Carslon & Idvall 2015; Zhong ym. 2016; Hsieh ym. 2021; Liu ym. 2021; Yujie ym. 2021; Gulcan ym.2022; Castro ym. 2023; Ismail 2023; Himanen & Salin 2024).

Henkilön omat arvot vanhuksia kohtaan vaikuttivat opiskelijoiden asenteisiin vanhustenhoitotyötä kohtaan (Carslon & Idvall 2015; Zhong ym. 2016; Gulcan ym.2022; Castro ym. 2023; Ismail ym. 2023). Länsimaissa sekä itämaissa eli Aasian maissa sairaanhoitajaopiskelijoiden suhtautuminen vanhuksiin ja vanhusten hoitotyöhön näyttäytyy melko positiivisena. Kulttuurisilla ja arvo tekijöillä oli merkittäviä vaikutuksia opiskelijan suhtautumiseen vanhuksiin. Esimerkiksi Turkissa oli tyypillistä viettää enemmän aikaa perheen kanssa. Kyseisen kulttuurin erityispiirteisiin perheessä kuului vastuu huolehtia iäkkäistä ja etenkin isovanhemmista, jotka kuuluivat ydinperheeseen. Näin ollen asenteet vanhuksia kohtaan näyttäytyivät positiivisina. (Gülcan ym. 2022, 1–2.) Castro (2023) totesi, että merkittävin tekijä opiskelijoiden positiivisten asenteiden lisäämisessä oli säännöllinen kontakti isovanhempiin.

Myös aasialaisissa valtioissa opiskelijoiden asenteet vanhuksia ja vanhustenhoitotyötä kohtaan olivat positiivisia, koska alueilla vaikutti perinteinen aasialainen kulttuuri ja arvot. Aasialaiset hoitotyön opiskelijat uskoivat, että ikääntyneitä ihmisiä tulee aina kunnioittaa hierarkian vuoksi vanhemmista nuorempiin, joka perustui kungfutselaisuuteen juurtuneisiin moraalinormeihin. (Liu ym. 2021, 1403; Yujie ym. 2021, 2.) Tämä vaikutti heidän asenteisiinsa siten, että he halusivat työskennellä vanhusten hoidossa. Opiskelijat muuan muassa arvosti vanhuksien elämäkokemusta ja viisautta. Erityisesti naiset olivat enemmän kiinnostuneita vanhusten hoidosta kuin miehet. Myös Malesiassa vaikuttivat kulttuuriset arvot, erityisesti uskonnolliset ja perinteiset käsitykset vanhusten kunnioittamisesta, jotka vaikuttivat positiivisesti opiskelijoiden asenteisiin vanhusten hoitoa kohtaan. Opiskelijat, joiden kulttuurista korosti yhteisöllisyyttä ja vanhustenhoidon merkitystä, olivat yleensä halukkaampia suuntautumaan vanhustenhoitotyöhön hoitotyöhön. (Ismail ym. 2023, 192). Carlson ja Idvall (2015) havaitsi että ruotsalaisten

opiskelijoiden ikä tai sukupuoli ei merkittävästi vaikuttanut heidän halukkuuteensa tai suhtautumiseensa vanhusten kanssa työskentelyyn. Suomessa pieni osa opiskelijoista halusi tavoitella uraa vanhusten hoidossa ja näkivät työn palkitsevana ja mielenkiintoisena. (Himanen & Salin 2024, 4.)

Käytännössä itämaisissa kulttuureissa vanhuksiin suhtauduttiin kunnioittaen ja arvostaen yhteisinä perhevelvoitteisiin sitoutumisena ja uhrautumisena. Lisäksi itämaisissa kulttuureissa korostui lapselle varhain opetettu käytös huolehtia ikääntyvistä vanhemmistaan fyysisesti, emotionaalisesti ja taloudellisesti. Aasialaisissa maissa opiskelijoiden kokemukset ikääntyneiden kanssa asumisesta olivat vahvistaneet myönteistä suhtautumista iäkkäitä kohtaan ja halukkuutta työskennellä iäkkäiden parissa. (Liu ym. 2021, 1403; Yujie ym. 2021, 2.)

Pohjois-Eurooppalaisissa kulttuureissa eli Pohjoismaissa vallitsi individualistinen kulttuuri, joka luonnehdittiin yksilölliseksi ”minä” ajattelutavaksi. Esimerkiksi tässä ajattelutavassa ei edellytetty, että yksilö on vastuussa huonommin toimeen tulevista. Individualistiseksi perheeksi käsitettiin ydinperhe, johon kuuluvat isä, äiti ja lapset. Tämän takia vanhusten kunnioittaminen ja hoivaaminen ei ollut yhtä keskeisessä asemassa Pohjois- Eurooppalaisissa kulttuureissa, kuin aasialaisissa kulttuureissa, joissa konfutselaisuuden vaikutuksesta vanhempien kunnioittaminen ja perheenjäsenten huolenpito oli syvälle juurtunut arvo. Tutkimuksissa nostettiin, että Pohjois- Amerikkalaisissa- ja Eurooppalaisissa kulttuureissa, joissa oli enemmän yksilöllisiä arvoja (individualistiset), arvostetaan iäkkäitä vähemmän kuin aasialaisissa kulttuureissa, joissa oli yhteisöllisiä arvoja (Kollektivismi). (Zhang 2016, 89; Liu 2021,1403.)

Opetusmenetelmät vaikuttivat positiivisesti opiskelijoiden asenteisiin (Gulcan ym. 2022; Cheng ym. 2024). Toimiva opetussuunnitelma paransi opiskelijoiden asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan. Tutkimuksissa todettiin, että perinteisten opetusmenetelmien käyttö kuten luento-opetuksen katsottiin vähentävän opiskelijoiden aktiivista osallistumista. Luentomallisen opetuksen nähtiin vähentävän opiskelijoiden kiinnostusta vanhusten hoitotyön opetukseen,

koska siitä puuttui opetuksen toiminnallisuus. Vanhusten hoitotyön opetusta oli pyritty kehittämään ottamalla opetukseen Scenario-Based Learning (Skenaariopohjainen oppiminen, SBL) sekä Problem – Base – Learning (Ongelmalähtöinen oppiminen, PBL). Myös luento-opetuksen ja SL eli Supervised Learning yhdistelmää käytettiin. Tutkimuksessa SBL, PBL sekä SL menetelmien käyttämisen nähtiin parantavan merkittävästi opiskelijoiden asenteita vanhustenhoitotyötä kohtaan. Asenteiden parantamisen lisäksi kyseiset menetelmät paransivat opiskelijoiden tiedonhankinnantaitoja. PBL oli varsin hyödyllinen vanhusten hoitotyön teoretiedon lisäämisessä, kun SBL taas osoittautui toimivaksi opiskelijoiden asenteiden parannuksessa. (Cheng ym. 2024, 2, 13.)

Myös Gülcan (2022) havaitsi, että sairaanhoitajaopiskelijoiden osallistuminen geriatriselle hoitotyön -kurssille paransi heidän asenteitaan ikääntymistä ja vanhenemista kohtaan. Tämä osoitti, että kohdennettu koulutus vaikutti merkittävästi myönteisten asenteiden kehittymiseen. Opiskelijoiden asenteet näyttäytyivät vanhusten hoidosta mielekkäämpinä ja opiskelijat pitivät tärkeänä vanhusten hoitoa osana hoitotyötä, mikä heijastui heidän halukkuudessaan työskennellä jatkossa vanhusten parissa. (Gulcan ym. 2022.)

Onnistuneen työ- ja harjoittelukokemuksen myötä havaittiin, että sairaanhoitajaopiskelijat, jotka saivat positiivisia kokemuksia pitkäaikaishoidosta, olivat halukkaampia työskentelemään geriatrisessa hoitotyössä valmistuttuaan (Hsieh ym. 2021; Himanen & Salin 2024). Tutkimuksissa osoitettiin, että opiskelijoiden asenne ja hoitohenkilöstön tuki kliinisten harjoittelujen aikana paransi etenkin opiskelijoiden asenteita vanhustyötä kohtaan. Aiempi kokemus vanhustenhoidosta vahvisti myös positiivisia asenteita, koska opiskelijat kokivat työn mielekkäänä. Sairaanhoitajaopiskelijat, joilla oli aikaisempaa työkokemusta vanhustenhoidosta, suhtautuivat myönteisemmin ajatukseen työskennellä vanhusten parissa tulevaisuudessa. Asenteiden muutokseen opintojen edetessä vaikutti ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kohdalla positiivinen harjoittelukokemus vanhusten hoitotyöstä, sekä teoreettisen tiedon

soveltamisen mahdollisuus harjoittelupaikassa. Usein opiskelijat, joilla oli työkokemusta, näkivät työn vanhustenhoidossa merkityksellisenä ja arvostettuna. Työ- ja harjoittelukokemus vahvisti opiskelijoiden ymmärrystä siitä, kuinka vanhustenhoitoa toteutettiin. (Hsieh ym. 2021, 2530; Himanen & Salin 2024, 9, 10.)

8 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2023) eli TENK:n linjauksen mukaisesti opinnäytetyöprosessissa on noudatettava hyvän tieteellisen käytännön (Responsible conduct of research tai HTK) mukaista työtettä tutkimustyön kaikissa vaiheissa. Hyvän tieteellisen käytännön perusperiaatteet ovat linjassa eurooppalaisen tutkimuseettisen ohjeistuksien kanssa, joihin lukeutuvat rehellisyys, luotettavuus, arvostus sekä vastuunkanto. Vakiintuneiden normien kunnioittamiseen kuten rehellisyyteen, yleiseen tarkkuuteen ja huolellisuuteen veloitetaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.) Tutkimuksen eettisyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkija noudattaa eettisiä periaatteita tutkimustaan tehtäessä. Näin ollen tutkijan tehdyt tutkimusmenetelmät sekä analyysitavat täyttävät kriteerit, jotka toimivat hyvän tutkimuksen ohjenuorina. Lisäksi tutkimuksen tulisi tarjota jotain hyötyä tutkimuksen kohteena oleville ihmisille esimerkiksi tutkimuksella ei saada vaarantaa kohteena olevan henkilön elämää. Tietosuojalaki (1050/2018) turvaa tutkittavien henkilöiden luottamusta. Tietosuojasta huolehtiminen on osa tieteellisen tutkimuksen mukaisia vaatimuksia. (Tietosuojalaki 1050/2018; Puusa & Pauli 2020; Tietosuojavaltuutetun toimisto 2024.)

Myös tutkimuksen tekijällä on oma aktiivinen roolinsa tutkimusprosessin ajan. Tutkimuksen tekijän tehtävänä on havainnoida eli observoida ja tulkita tutkimuksen kokonaisuutta yhdistelemällä havainnot asiakokonaisuudeksi. Tekijän kuuluu tarkastella tutkimusaihettaan objektiivisesti eli tutkimuksesta pyritään saamaan tutkijasta riippumatonta ja puolueetonta tietoa. (Puusa & Pauli 2020.)

Tässä opinnäytetyössä huomioitiin eettisten periaatteiden sekä tekijöiden täysi kunnioitus viittaamalla asianmukaisesti ja oikeaoppisesti käytettyihin julkaisuihin. Suomen Akatemian (2024) mukaan tutkimusetiikka on osa vastuullista tiedettä, jonka vuoksi eettinen tarkastelu kattaa koko tutkimusprosessin. Opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta vaalittiin siten, että aineistoja etsittiin luotettavista tietokannoista. Tässä opinnäytetyössä

käytettiin tietokannoista poimittuja tieteellisiä tutkimuksia tai asiantuntijoiden laatimia asiantuntijatietoja, jotka vastaavat opinnäytetyön aiheeseen. Opinnäytetyössä käytettiin CINAHL ja PubMed tietokantoja. Hakusanoina käytettiin englanninkielisiä tai suomenkielisiä hakusanoja, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin. Lähteitä valittaessa huolehdittiin, että lähdetieto on ajantasaista. Tieteellisesti tehdyn tutkimuksen lopputulosta pidetään uskottavana, kun tutkimuksen prosessissa on käytetty hyvän tieteellisen käytännön mukaisia tapoja. Tietosuojalainsäädäntö (Tietosuojalaki 1050/2018) turvaa tutkittavien henkilöiden luottamusta ja edellyttää huolellista tietosuojasta huolehtimisesta tieteellisessä tutkimuksessa. Tässä opinnäytetyössä ei kerätty aineistoa haastatteleamalla sairaanhoitajaopiskelijoita tai muita henkilöitä. Tämän vuoksi opinnäytetyössä ei tarvinnut huomioida erityisiä tietosuojaan liittyviä toimenpiteitä henkilötietojen hävittämiseksi.

Opinnäytetyön aihe oli altis herättämään henkilökohtaisia näkemyksiä tai mielipiteitä. Opinnäytetyön aiheen objektiivisuutta ja puolueettomuutta turvattiin, pitäen henkilökohtaiset ennakkotiedot- ja asenteet sekä mielipiteet erillään tutkimuksen aineiston analyysistä. Analyysi ja tutkimustulokset perustuivat tietokannoista poimittuihin tutkittuihin lähteisiin.

Puusa ja Pauli (2020) tarkoittavat tutkimuksen luotettavuudella, tulosten riippumattomuutta satunnaisista ja epäolennaisista tekijöistä. Luotettavuus tarkoittaa, että tutkija kykenee osoittamaan lukijalle asiantuntemuksensa ja sen, että hän on valinnut ja käyttänyt oikeita ja perusteltuja lähestymistapoja tutkimusongelman ratkaisemiseksi. Luotettavuus saavutetaan, kun valikoituja artikkeleita tai julkaisuja tarkastellaan kriittisesti ja tiedonhakuprosessi pidetään näkyvillä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta, voidaan arvioida neljän kriteerin mukaan: uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. (Puusa & Pauli 2020.) Tekijän on varmistettava lähteen kirjoittaja, tiedon luotettavuus ja sen pätevyys. Luotettavuus viittaa tulosten tarkkuuteen. Pätevyys ja luotettavuus yhdessä määrittävät mittarin kokonaisluotettavuuden. (Vilka 2022.) Tutkimuksen luotettavuus ja tulosten uskottavuus perustuvat hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen (Ruusuvirta 2022).

Työn luotettavuutta paransi se, että opinnäytetyön tekijöitä oli kaksi, koska aineistoja pystyttiin tarkastelemaan mahdollisimman puolueettomasti. Tekijät olivat sitoutuneet vastuullisuuden vaalimiseen työn aikana sekä yhteisten velvoitteiden noudattamiseen tutkimuksellisesta näkökulmasta.

Tutkimuskysymykset asetettiin selkeästi esille. Opinnäytetyön luotettavuutta lisäsivät työhön asetetut avoimesti kerrotut tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset, jotka näin ollen ohjasivat tämän työn toteutusta.

Viimeiseksi luotettavuutta lisäsi se, että valituista 15 tutkimuksesta suurin osa oli tuoreita vuosilta 2020–2024 julkaistuja tutkimuksia. Näin työhön saatiin ajankohtaisia tutkimuksia.

Opinnäytetyön luotettavuutta heikensi se, että aineistojen tiedonhaussa, Pubmed- ja Medic- tietokannasta löytyi niukasti relevantteja ja hyviä aineistoja. Medic- tietokanta keskittyy pääosin suomenkielisiin terveydenhuollon julkaisuihin. Suurin osa opinnäytetyön tutkimuksista käsitteli kansainvälistä aineistoa, joita oli tarjolla muista tietokannoista kuin Medicistä. Näin ollen Medic-tietokannan käyttäminen osoittautui tarpeettomaksi tässä opinnäytetyössä. PubMed- tietokannassa yksittäiset hakulausekkeet tuottivat tuloksia, mutta monet niistä eivät vastanneet täysin tutkimuskysymyksiin. Tämä rajoitti aineiston soveltuvuutta tutkimukseen. Aineistojen valinnassa huomioitiin mukaan- ja poissulkukriteerit.

Laadullisen tutkimuksen suorittamiseksi, aineistoa tulee käsitellä kahdesta suunnasta käsin. Tekijän tulee lukea aineistoa läpi ja uudelleen, jotta voidaan saada vihteitä, millaisiin luokkiin, teemoihin tai kategorioihin aineistoja voidaan ryhmitellä. Aineiston analyysin tarkoituksena on kuvailla ja ymmärtää tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä, jolla tekijä voi pyrkiä avaamaan lukijoiden eteen kontekstin, jossa hänen kuvaamansa aihe esiintyy. Tämä lisää myös tutkimuksen luotettavuutta. (Puusa & Pauli 2020.) Sisällönanalyysia varten tutkimukset luettiin useaan otteeseen. Asianmukaisten tulosten raportoinnissa hyödynnettiin ala- ja yläluokkia aineiston analyysin jäsentämisessä ja havainnollistamiseksi Word-taulukkoon. Analyysin yläluokkia olivat opiskelijoiden positiiviset ja negatiiviset kokemukset vanhustyötä kohtaan. Myös

asenteet jaettiin kahteen yläluokkaan, jotka olivat opiskelijoiden positiiviset ja negatiiviset asenteet.

Kokemukset ja asenteet olivat tiiviisti yhteydessä toisiinsa, mikä teki mahdottomiksi sisällönanalyysin erottelun täysin niin, että olisi keskitytty vain jompaankumpaan. Sisällönanalyysi tehtiin käyttäen kahta erillistä taulukkoa. Jokaisessa artikkelissa käsiteltiin sekä opiskelijoiden kokemuksia vanhustyöstä, että heidän asenteitaan sitä kohtaan. Koska kokemukset vaikuttivat vahvasti asenteiden muodostumiseen ja toisaalta asenteet ohjasivat sitä, miten kokemukset koettiin, oli perusteltua tarkastella molempia rinnakkain osana analyysiä. Tämä saattoi jossain määrin heikentää tutkimuksen luotettavuutta, sillä ilmiöiden välistä erottelua ei voitu tehdä selkeästi. Tästä syystä analyysin rajaus ei ollut niin tarkka kuin se olisi voinut olla, mikä vaikutti tutkimustulosten yleistettävyyteen ja toistettavuuteen.

9 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla millaisia asenteita ja kokemuksia sairaanhoitajaopiskelijoilla on vanhustenhoitotyötä kohtaan. Tavoitteena on tuottaa tietoa sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista ja asenteista vanhusten hoitotyöstä, jotta vanhusten hoitotyön vetovoimaisuutta ja kiinnostusta sairaanhoitajaopiskelijoiden keskuudessa voidaan lisätä.

Suomen väestön nopea ikääntyminen on merkittävä yhteiskunnallinen haaste. Väestön ikääntyminen vaikuttaa laajasti terveydenhuoltoon palveluiden tarpeen kasvun takia erityisesti pitkäaikaishoidon ja vanhustenhoidon osalta. Samalla työikäisten määrä vähenee, mikä vaikeuttaa terveys- ja hoiva-alojen työvoiman saatavuutta ja aiheuttaa hoitajapulaa näissä paikoissa. (Valkama & Oulasvirta 2021, 2,8.)

Usein sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ja näkemykset vanhustenhoidosta jäävät huomioimatta, jonka vuoksi niihin ei puututa. Vanhustenhoitotyön opetusta ei olla tutkittu Suomessa tarpeeksi, jonka vuoksi ammattikorkeakouluilla on keskeinen haaste saada vanhustenhoitotyö kiinnostavammaksi opiskelijoille. (Salin ym. 2020, 2.)

Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset kokemukset vanhusten hoitotyöstä, sekä riittävien valmiuksien ja taitojen kartuttaminen opintojen aikana vaikuttavat siihen, valitseeko opiskelija vanhusten hoitotyön uravalinnakseen. Tämän vuoksi sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset vanhustenhoidosta ovat merkityksellisiä, koska ne vaikuttavat heidän asenteisiinsa ja halukkuuteensa työskennellä alalla. Opiskelijoiden kokemukset harjoittelussa tai vanhusten kanssa toimiessa voivat muokata heidän näkemyksiään vanhustenhoidon vaatimuksista. Lisäksi onnistunut kliininen harjoittelu ei pelkästään tarjonnut kliinisten taitojen ja oppimiskokemusten omaksumisen, mutta myös vaikutti, miten opiskelijat näkivät kyseisen alan. (Carslon ym. 2015; Chong ym. 2018; Liu ym.2020 s, 1402.)

Tulokset osoittivat, että sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteet ja kokemukset vanhustenhoitotyötä kohtaan ovat monisyisiä ja riippuvat useista yksilöllisistä ja koulutuksellisista tekijöistä. Kokemuksiin ja asenteisiin vaikuttivat keskeisesti opiskelijoiden kliiniset harjoittelut, aikaisempi kokemus vanhustyöstä sekä opetuksen laatu ja sisältö. (Zhang ym. 2016; Rayner ym. 2023; Cheng ym. 2024.) Myös opiskelijan omat arvot sekä kulttuurista vaikutti vanhuksiin suhtautumiseen. On huomionarvoista, että opiskelijoiden aiempi työkokemus vanhusten parissa sekä henkilökohtaiset suhteet ikääntyneisiin perheenjäseniin vahvistivat heidän asenteitansa ja lisäsi halukkuutta työskennellä vanhustenhoidossa valmistumisen jälkeen. (Gulcan ym. 2022; Ismail 2023.)

Tuloksista selvisi, että erityisesti opintojen alkuvaiheessa monilla opiskelijoilla oli epävarmuutta vanhustenhoidosta, ja nämä asenteet vaihtelivat riippuen siitä, kuinka paljon konkreettista kokemusta heillä oli alalta. Tämä korosti opetuksen ja työharjoittelujen merkitystä asenteiden muokkaamisessa. (Salin ym. 2020; Himanen & Salin 2024.) Opiskelijat, jotka olivat päässeet osallistumaan käytännön harjoitteluun tai simulaatioharjoituksiin (SBL), suhtautuivat yleensä myönteisemmin vanhustyöhön tai myönteisemmin mitä opintojen alkuvaiheessa. Tämä johtui siitä, että opiskelijat olivat saaneet realistisemman käsityksen vanhusten hoidon työnkuvasta. (Cheng ym. 2024; Himanen & Salin 2024.)

Koulutus vaikutti merkittävästi myös opiskelijoiden valmiuteen kohdata vanhustenhoidon haasteet. Opetuksessa korostettu vanhusten kuntouttava työote ja moniammatillinen yhteistyö, erityisesti monisairaiden ikääntyneiden hoidossa, voisi auttaa opiskelijoita näkemään vanhustyön sekä vaativana että mielekkäänä hoitotyön osa-alueena. Tämä on linjassa tuloksien kanssa, jotka osoittivat, että positiiviset oppimiskokemukset voivat vähentää mahdollisia negatiivisia ennakkoluuloja ja lisätä kiinnostusta erikoistua vanhustyöhön.

Sairanhoitajaopiskelijoiden ikä ja sukupuoli vaikuttivat myös jonkin verran heidän asenteisiinsa vanhustenhoitotyötä kohtaan. Vanhemmat opiskelijat, joilla oli enemmän elämäkokemusta ja mahdollisesti myös omakohtaisia kokemuksia vanhusten hoidosta, osoittivat usein enemmän itsevarmuutta ja

ymmärrystä ikääntymiseen liittyvää hoitoa kohtaan. (Carlson & Idvall 2015; Himanen & Salin 2024.)

Opiskelijoiden asenteet ja kokemukset vanhustyötä kohtaan eivät olleet kiinteitä, vaan ne muuttuivat opintojen ja kokemusten myötä. Tämä korostaa tarvetta huolellisesti suunnitellulle koulutukselle, jossa opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia kokea vanhustyön moninaisuus ja merkitys hoitotyön kentällä.

Tulevaisuudessa olisi hyödyllistä tutkia parantaisiko skenaariopohjainen opetus (SBL) opiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan. Lisäksi olisi hyödyllistä pohtia vanhustenhoitotyön harjoittelun siirtämistä toiselle tai kolmannelle opintovuodelle ja onko harjoittelun suorittamisesta myöhemmässä vaiheessa vaikutuksia opiskelijoiden suhtautumiseen vanhusten hoitotyöhön. Vanhustyön kasvavat haasteet väestön ikääntymisen myötä tekevät tästä aiheesta erityisen ajankohtaisen. On tärkeää löytää keinoja houkutella opiskelijoita suuntautumaan tälle alalle ja tukea heidän myönteisiä asenteitaan.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ja asenteet vanhustenhoitotyötä kohtaan vaihtelevat positiivisten ja negatiivisten kokemusten mukaan. Jatkotutkimuksena olisi hyvä tutkia parantaisiko skenaariopohjaisen opetuksen lisääminen opetussuunnitelmiin opiskelijoiden kokemuksia ja asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan myönteisemmäksi.

10 Lähteet

Castro C., Antunes R., Simoes A., Bernandes C., & Fernandes J. (2023) Nursing students' knowledge and attitudes toward older people. *Public Health*. Vol. 9, No 11, 1–7. Doi: 10.3389. Viitattu 29.09.2024. Saatavilla verkosta: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37900038/>

Che C., Chong M., & Hairi N. (2018) What influences student nurses' intention to work with older people? A cross-sectional study. *International Journal of Nursing Studies*. Vol. 85, No 9, 61–67. Doi: 10.1016/j.ijnurstu.2018.05.007. Viitattu 28.8.2024. Saatavilla verkosta: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29852374/>

Curtis A., Brow L., & Sagong H. (2023) Nursing students' perceptions of older adults, confidence, and anxiety level changes with their first clinical rotation: A descriptive pilot study. *Journal of Nursing Reports in Clinical Practice*. Vol 2, No 3, 136–140. Doi: 10.32598. Viitattu 29.09.2024. Saatavilla verkosta: https://www.jnursrcp.com/article_184250_4bf739e0d5f4ecd6a4ab0becfdc2cf17.pdf

Elo S., Kajula O., Tohmola A., & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede*. Vol. 34, No 4, 215–225. Viitattu 3.9.2024 <https://oulurepo.oulu.fi/bitstream/handle/10024/47650/nbnfioulu-202402061597.pdf?sequence=1>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU ammattipätevyiden tunnustamisesta. Euroopan Unionin virallinen lehti L 354, 28.12.2023, 132–170. Viitattu 17.9.2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32013L0055>

Gülcan Bahçecioğlu T., Hilal Türkben P. & Bahar Ç. (2022) The Effect of the “Geriatric Nursing” Course on Nursing Students' Attitudes toward Old Age and Aging: A Comparative Study. *International Archives of Nursing and Health Care*. Vol 8, No, 2, 172–178. Doi:10.23937/2469-5823/1510172. Viitattu 28.8.2024. Saatavilla: https://www.researchgate.net/publication/361646367_The_Effect_of_the_Geriatric_Nursing_Course_on_Nursing_Students'_Attitudes_toward_Old_Age_and_Aging_A_Comparative_Study

Himanen S. & Salin S. (2024) The influence of prior work experience in aged care on nursing students' views on aged care nursing: A systematic review.

Scandinavian Journal of Caring Sciences. Vol 38, No 1, 3–15. Doi: 10.1111/scs.13192. Viitattu 28.8.2024.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37357564/>

Hsieh P., Chen C., Chen H., & Yang F. (2021) Factors affecting preregistered nurses' willingness to serve in geriatric long-term care. Nursing Open. Vol 8, No 5, 2528–2535. Doi:10.1002/nop2.783. Viitattu 28.8.2024. Saatavilla:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33617151/>

International Council of Nurses (2024). Ageing. Viitattu 28.8.2024

<https://icn.ch/ageing>

Ismail H., Hussein S., Yasi A., Ishak N., & Yazar N. (2023) Attitudes Toward Caring for Older Adults among Undergraduate Nursing Students at a Public University in Kuala Lumpur, Malaysia. Makara Journal of Health Research. Vol 27, No,3, 192-197. Doi: 10.7454/msk.v27i3.1518. Viitattu 29.09.2024.

<https://scholarhub.ui.ac.id/cgi/viewcontent.cgi?article=1518&context=mjhr>

Itä-Suomen yliopisto. Mistä tiedän, onko julkaisu tieteellinen? Viitattu 2.10.2024

<https://sites.uef.fi/tiedonhaku-kasvatus/mista-tiedan-onko-julkaisu-tieteellinen/>

Kaarlela, K. (2013). Sairaanhoitajien työtyytyväisyys vanhustyössä. Pro gradu-työ. Hoitotiede. Hoitotieteen laitos. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 10.9.2024.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/11950/urn_nbn_fi_uef-20130261.pdf

Koskinen, S. (2016) Nursing students and older people nursing. Väitöskirja.

Hoitotieteen laitos. Lääketieteellinen tiedekunta. Turun yliopisto. Turku. Viitattu 5.3.2024. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/121990/AnnalesD1223Koskinen.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Monisairas potilas. Käypähoito-suositus. Suomalaisen lääkäriseuran Duodecim ja Suomen yleislääketieteen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, (2021) Viitattu 4.10.2024 Saatavilla internetissä: www.kaypahoito.fi

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.2012/980.

Lappalainen, S. (2020) Hoitajana tehostetussa palveluasumisessa:

Tarkastelussa alalle hakeutumisen syyt ja muutostoiveet. Pro gradu- tutkielma.

Yhteiskuntapolitiikka. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos.

Humanistisyhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 06.03.2024.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/70135/URN%3ANBN%3Afi%3Ajyu-202006224325.pdf?sequence=1>

McCloskey R., Keeping-Burke L., Witherspoon R., Cook J., & Morris P. (2020) Faculty and nursing staff experiences and perceptions of nursing students clinical placements in residential aged care facilities: a qualitative systematic review protocol. *JBI Evidence Synthesis*. Vol 18, No, 9, 2082–2089. Doi: 10.11124/JBISRIR-D-19-00403. Viitattu 28.8.2024. Saatavilla:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32813443/>

Meriläinen M. (2023) Sairaanhoidajana vanhustyössä. Opinnäytetyö (YAMK) Vanhustyön ylempi tutkinto-ohjelma. Rauma: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.11.2024

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/812427/Merilainen_Mia-Maria.pdf?sequence=2

OECD. (2022) Finland. Viitattu 5.2.2024. <https://www.oecd.org/regional/FIN-RCG2022.pdf>

Puusa, A. & Pauli, J. (2020) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja Ellibs- kirjapalvelussa. Helsinki: Gaudeamus. Vaatii kirjautumisen palveluun. Viitattu 28.02.2024.

<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523456167>

Rayner J., Fetherstonhaug D., Beattie E., Jeon H., Moyle W., & Parker D. (2023) Australian nursing student's clinical experiences in residential aged care: Reports from nurse academics. *Collegian*. Vol 30, No 1, 134–140. Viitattu 29.09.2024. <https://www.collegianjournal.com/action/showPdf?pii=S1322-7696%2822%2900093-2>

Saarnio, R. & Tuomiokoski, A. (2019) Gerontologisen hoitotyön osaamisella ja näyttöön perustuvan toiminnan kehittämällä laatua ikäihmisen hoitoon. *ePooki*. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 82. Viitattu 16.3.2024. <https://vanha.oamk.fi//epooki/index.php?cid=1849>

Salin S., Hautsalo K., Vänni K., Seitsamo S., & Yli-Koivisto L. (2020) Finnish nurse students' attitudes towards older adults and the teaching of gerontological nursing – A survey study, *Nurse Education Today*. Vol 88, No 19, 1–6. Doi:

10.1016/j.nedt.2020.104379. Viitattu 28.8.2024 Saatavilla:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691719307737>

Salminen, A. (2011), 6–7. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin. 1 painos. Vaasan Yliopisto. Viitattu 25.02.2024.

https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Salminen, A. (2023), 3–9. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin. 2 tarkistettu painos. Vaasan Yliopisto. Viitattu 25.02.2024.

<https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15470/978-952-395-081-8%20%28PDF%29.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Salomäki, H. (2021). Sairaanhoidajaopiskelijoiden asenteet vanhustyötä kohtaan. Opinnäytetyö (YAMK). Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulu. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 06.03.2024

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/501219/Salomaki_Hanna.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Sarajärvi, A., & Tuomi J. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.

Tammi. Viitattu 10.9.2024 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2024). Terveyspalvelut. Viitattu 10.9.2024.

<https://stm.fi/terveyspalvelut>

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Iäkkäiden palvelut sosiaali- ja terveydenhuollossa. Viitattu 1.10.2024. <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/iakkaiden-palvelut>

Suomen Akatemia (2024). Tutkimusetiikka. Viitattu 1.10.2024

<https://www.aka.fi/tutkimusrahoitus/vastuullinen-tiede/tutkimusetiikka/>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (2023). Hyvinvointi- ja terveyserot- iäkkäät.

Viitattu 26.02.2024. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/iakkaat>

<https://thl.fi/aiheet/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/iakkaat>

Terveys ja sosiaalipalvelujen henkilöstö (2021). Tilastoraportti 67/ 2023.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 16.9.2024.

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147894/Terveys->

[%20ja%20sosiaalipalvelujen%20henkil%C3%B6st%C3%B6%202021.pdf?sequence=1&isAllowed=y](#)

Tietosuojalaki 1050/2018. Viitattu 1.10.2024.

Turun ammattikorkeakoulu (2023). Arvokas vanhuustyöryhmä. Viitattu 12.3.2024 <https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/tutkimusryhmat/arvokas-vanhuus/>

Turun ammattikorkeakoulu (2024) Johdatus tiedonhankintaan – opas: tiedonhaun muotoilu. Viitattu 18.3.2024. <https://libguides.turkuamk.fi/tiedonhankinnanopas/tiedonhaunmuotoilu>

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. (2023) Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 27.02.2024 <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

United Nations Economic Commissions For Europe. (2021) Finland. Viitattu 5.2.2024. https://unece.org/sites/default/files/2021-04/Finland_CN_EN_March%202021.pdf

Valkama P., & Oulasvirta L. (2021) How Finland copes with an ageing population: adjusting structures and equalizing the financial capabilities of local governments. Local Government Studies. Vol 47, No 3, 429-452. Viitattu 5.2.2024. Saatavilla: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/03003930.2021.1877664>

Vilkka, H. (2023). Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. E-kirja Ellibs- kirjapalvelussa. Art House Oy. Vaatii kirjautumisen palveluun. Viitattu 06.03.2024. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789518849448>

Yujie G., Lei Y., Lingli Z., Yu W., Shujun Z., & Jie Z. (2021). Willigness and associated factors of working with older people among undergraduated nursing students in China: a cross-sectional study. BMC Nursing. Vol. 20, No 113, 2–5. Doi:10.1186/s12912-021-00639-7. Viitattu 6.2.2024. Saatavilla verkosta: <https://bmcnurs.biomedcentral.com/counter/pdf/10.1186/s12912-021-00639-7.pdf>

Zhang X., Xing C., Guan Y., Song X., Melloy R., Wang F., & Jin X. (2016) Attitudes toward older adults: A matter of cultural values or personal values?

Psychology and Aging. Vol 31, No 1, 89–100. Doi: 10.1037/pag0000068. Viitattu 28.8.2024. Saatavilla <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26691301/>

Tiedonhakutaulukko

TIETOKANTA	HAKUSANA	HAKUTULOS	RAJAUKSET	VALITUT
CINAHL 27.08.2024	(Nursing students AND clinical experience AND geriatric care) OR (student nurse* OR nursing student*) AND (clinical experience AND elderly care OR geriatric care)	29	Verkossa saatavilla, koko teksti, 2014–2024	2
CINAHL 27.08.2024	(Undergraduate nursing students) AND (attitudes OR perceptions OR opinions) AND (elderly care)	23	vuosi 2018–2024, Academic journals	1
PUBMED 27.08.2024	Nursing students* clinical geriatrics	13	Koko teksti, 5 vuotta vanha, 2018–2024	4
CINAHL 27.08.2024	(nursing students AND elderly care AND attitudes)	78	2018–2024	5

Jatkuu

Tutkimustaulukko

Tekijä (t), vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Otos	Tutkimusmenetelmä	Keskeiset tulokset
Carlson E. & Idvall E. (2015) Ruotsi	Vertaa vanhustenhoitoalan uraa harkitsevien opiskelijoiden asenteita hoitokodin klinisessä oppimisympäristöstä, sekä työkokemuksen eroa	n= 183 sairaanhoitaja-opiskelijaa (18–50 ikävuoden väliltä)	Kyselytutkimus	Opiskelijoilla oli myönteiset asenteet kliniseen oppimisympäristöön. Nuorempien (18–23) ja vanhempien opiskelijoiden (24–50) välillä ei ollut merkittäviä eroja.
Castro C. ym. (2023) Portugali	arvioida hoitotyön opiskelijoiden asenteita vanhuksia kohtaan ja tunnistaa tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa näihin asenteisiin.	n= 182 sairaanhoitajaopiskelijaa eri vuosiluokilta (1,2,3,4)	Kyselytutkimus	säännöllinen kontakti isovanhempiin oli merkittävin positiivisten asenteiden lisääntymiseen vaikuttava tekijä opiskelijoilla
Cheng Y. ym. (2024) Kiina	Tarkoituksena arvioida vanhusten hoitotyön opintojen vaikutusta opiskelijoiden asenteisiin	n= 5310 sairaanhoitajaopiskelijaa	Meta-analyysi	Todettiin opiskelumenetelmät, jotka tähtäävät opiskelijoiden aktiiviseen osallistumiseen kuten PBL, SBL ja SL parantavat opiskelijoiden asenteita
Chong C. ym. (2018) Malesia	Arvioida sairaanhoitaja-opiskelijoiden aikomusta työskennellä ikääntyneiden parissa	n= 1462 sairaanhoitajaopiskelijaa	Kyselytutkimus	havaittiin, että hoitotyön opiskelijat osoittivat kohtalaista tahtoa työskennellä ikääntyneiden parissa. Sukupuoli, etninen ryhmä, opiskelijan vuosikurssi ja klininen kokemus vaikuttivat opiskelijan haluun työskennellä vanhusten parissa

Jatkuu

Gülcan ym. (2022) Turkki	selvitettiin geriatrissa sairaanhoitaja kurssia suorittavien ja kahdessa eri yliopistossa opiskelemattomien hoitotyön opiskelijoiden asenteita vanhuuteen ja ikääntymiseen.	n = 181 sairaanhoitaja-opiskelijaa	Kyselytutkimus	Opiskelijat, jotka eivät käyneet vanhustenhoitotyöhön liittyvää kurssia, oli negatiivisempi asenne vanhuksia kohtaan
Himanen & Salin (2024) Suomi	Tunnistaa perustutkintoa suorittavan hoitotyön opiskelijan kokemuksia vanhustenhoitolaitoksessa työskentelystä	n = 11 tutkimusartikkelia	systemaattinen katsaus	Opiskelijoiden työkokemus vanhustenhoitosta heitä havainnoimaan vanhustenhoiton ainutlaatuisuuden
Hsieh ym. (2021) Taiwan	Tarkasteltiin opiskelijoiden nykyistä tietämystä ja kokemusta geriatrisesta pitkäaikaishoidosta ja halukkuutta työskennellä vanhustenhoitossa valmistumisen jälkeen	n= 949 opiskelijaa	Kyselytutkimus	Hoitotyön opiskelijoilla, joilla on aikaisempaa kokemusta vanhuksista suhtautuvat positiivisemmin vanhuksiin, kun he, joilla ei ole kokemusta
Ismail ym. 2023 Malesia	Selvittää malesialaisten sairaanhoitaja-opiskelijoiden asenteita vanhuksien hoitoon kohtaan	n= 107 sairaanhoitaja-opiskelijaa	Kyselytutkimus	88 prosenttia vastaajista suhtautui vanhustenhoitoon positiivisesti
Liu ym. 2021 Kiina	Vertailla sairaanhoitajaopiskelijoiden halukkuutta työskennellä vanhustenhoitossa Hong Kongin ja manner-Kiinan välillä	n=820 sairaanhoitajaopiskelijaa (n= 481 Hong Kong n=339 Manner-Kiina)	Kyselytutkimus	Hong Kongin ja Manner-Kiinan välillä ei nähty suuria eroavaisuuksia sairaanhoitaja-opiskelijoiden halukkuudessa työskennellä vanhustenhoitoss. Suurin osa ilmoitti, ettei vanhustenhoito ole ensisijainen vaihtoehto.
McCloskey R. ym. (2021) Kanada	Tutkia sairaanhoitaja-opiskelijoiden ja vanhustenhoitajan henkilökunnan kokemuksia vanhustenhoitosta	n= 21 tutkimusartikkelia	Systemaattinen katsaus	Henkilökunta voi tarjota opiskelijoille arvokkaita kokemuksia vanhustenhoitosta ja näin parantaa opiskelijoiden asenteita

Jatkuu

Rayner ym. 2023 Australia	Tutkia sairaanhoitaja-opiskelijoiden kokemuksia vanhusten hoidosta Australiassa	n= 35 sairaanhoitoa opetusta tarjoavaa koulua	Kyselytutkimus	Tuloksissa ilmeni vaihtelevuutta, mutta suurin osa koki vanhusten hoidon negatiivisena
Salin ym. (2020) Suomi	Tarkoituksena tutkia opiskelijoiden asenteita vanhusten hoitotyötä kohtaan ja heidän esitettyjä ehdotuksiaan vanhusten hoitotyön kurssisisältöihin	n=523 sairaanhoitaja-opiskelijaa	Kyselytutkimus	Opiskelijat suhtautuminen vanhuksiin näyttöä melko myönteisenä. Opiskelijat arvostivat vanhusten kykyä huolehtia itsestään
Yujie G. ym. (2021) Kiina	Tarkoituksena tutkia opiskelijoiden halukkuutta työskennellä vanhusten hoidossa Kiinassa	n= 853 sairaanhoitaja-opiskelijaa	Kyselytutkimus	Tutkimuksessa todettiin, että 38.1 % eli 326 opiskelijaa olivat halukkaita työskentelemään valmistumisen jälkeen vanhusten hoidossa
Zhang X. ym. (2016) Kiina	Tavoitteena oli käsitellä havaintoja 35 kulttuurin asenteissa ikääntyneitä kohtaan, erottamalla henkilökohtaisten ja kulttuuristen arvojen vaikutukset.	n= 45 363 ihmistä eri kulttuureista	Kyselytutkimus	henkilökohtaiset arvot verrattuna kulttuurisiin arvoihin vaikuttavat enemmän osallistujien asenteisiin vanhuksia kohtaan. Lisäksi vahvemmat uskonnolliset taustat osoittivat myönteisempiä asenteita vanhuksia kohtaan
Curtis ym. (2024) Yhdysvallat	Tutkittiin sairaanhoitaja-opiskelijoiden käsityksiä vanhusten hoidosta, ahdistustasoa ja luottamusta hoitotyön taitoihin ennen ja harjoittelun jälkeen pitkäaikaishoitolaitoksessa tulevien tukevien koulutusohjelmien ja opintojen kehittämiseksi	n=70 ensimmäisen vuoden sairaanhoitaja-opiskelijaa	Kyselytutkimus	Opiskelijoiden luottamus arviointi- ja viestintätaidot lisääntyivät merkittävästi ja ahdistuneisuus väheni klinisen harjoittelun jälkeen

Jatkuu

Liite 3. Sisällönanalyysi sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista

Alkuperäisilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	alaluokka	yläluokka
<i>Halu palvella GLTC:ssä (Geriatric- long- term care) korreloi positiivisesti heidän kokemuksensa vanhempien aikuisten kanssa asumisesta, harjoittelukokemuksesta, GLTC:hen liittyvien kurssien suorittamisesta ja kiinnostus GLTC:tä kohtaan. The willingness to serve in GLTC was positively correlated with their experience of living with older adults, practicum experience, taking GLTC-related courses and interest in GLTC. (Hsieh ym. 2021)</i>	Halu palvella vanhusten pitkäaikaishoidossa korreloivat opiskelijoiden kokemukset käytännön harjoitteluista	Hyvät kokemukset käytännön harjoitteluista	Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset kokemukset
<i>Opiskelijoiden kokemuksilla vanhustenhoitolaitoksissa voi olla merkittävä rooli ammatti-identiteetin muotoutumisessa ja pitkän aikavälin vaikutuksia siihen, miten kyseinen ympäristö nähdään. Researchers report that student experiences in RACFs can play a significant role in shaping professional identity and can have long-term effects on how the setting is viewed (McCloskey ym. 2021)</i>	Harjoittelukokemus vanhusten hoidossa vaikuttavat opiskelijoiden kokemusten syntyyn	Heikot kokemukset käytännön harjoitteluista Henkilökunnan huono ohjaus	Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset kokemukset
<i>Kliinisen harjoittelun jälkeen opiskelijoiden luottamus arviointitaitoihin kasvoi tilastollisesti merkittävästi After clinical, students exhibited a statistically significant increase in confidence in assessment skills (Curtis ym. 2023)</i>	Opiskelijan arviointitaito harjoittelun jälkeen vahvistui	Hyvät kokemukset käytännön harjoitteluista	Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset kokemukset

Jatkuu

<p>Opiskelijoiden työkokemus vanhustenhoidosta auttaa heitä näkemään vanhustenhoidon ainutlaatuisena kokonaisuutena ja hoitotyön kokonaisvaltaisena iäkkään aikuisen hoitotarpeita ja osaa tarkkailla työyhteisön dynamiikkaa. Students' work experience in aged care helps them to observe aged care settings as a unique set up and nursing comprehensively from the perspective of an older adult's care needs and they can observe the dynamics of a workplace community (Himanen & Salin 2023)</p>	<p>Työkokemus vanhustyössä auttaa opiskelijoita ymmärtämään hoidon erityispiirteitä ja tarkastelemaan työyhteisön dynamiikkaa.</p>	<p>Aiemmin hankittu työkokemus</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset kokemukset</p>
<p>Aikaisemman tutkinnon suorittaneilla ja vanhemmilla opiskelijoilla oli enemmän positiivisia kokemuksia kuin nuoremmilla opiskelijoilla. Students with an earlier degree and who were older had more positive experiences than younger students. (Salin ym. 2020)</p>	<p>Vanhemman vuosikurssin opiskelijoita oli enemmän positiivisia kokemuksia kuin nuoremmilla.</p>	<p>Opiskeluvuosi</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset kokemukset</p>
<p><i>Ensimmäisen vuoden opiskelijat altistuvat RACF:n huonoille käytännöille. He eivät olleet rekisteröityjen sairaanhoitajien valvonnassa, ja heitä valvoivat luvattomat, kouluttamattomat hoitajat</i> First-year students get exposed to bad practice in RACFs. They are not supervised by registered nurses and are supervised by unlicensed, unskilled carers (Rayner 2023 ym.)</p>	<p>Opiskelijat altistuvat huonoille hoitokäytännöille hoitohenkilökunnan ohjauksen puutteen vuoksi</p>	<p>Hoitohenkilökunnan huono ohjaus</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset kokemukset</p>

Jatkuu

Liite 4. Induktiivinen sisällönanalyysi sairaanhoitajaopiskelijoiden asenteista

Alkuperäisilmaisu	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<i>SBL, PBL ja SL+TTM osoittivat tilastollisesti merkittäviä etuja verrattuna TTM vaikuttamassa hoitotyön opiskelijoiden tiedonhankintaan ja asenteen parantamiseen SBL, PBL, and SL+TTM showed statistically significant advantages over TTM in influencing nursing students' acquisition of knowledge and improvement in attitude.</i> (Cheng ym. 2024)	Oikeat opetusmenetelmät voivat vaikuttaa opiskelijoiden asenteisiin	Opetusmenetelmät	Sairaanhoitaja-opiskelijoiden positiiviset asenteet
<i>On välttämätöntä kehittää koulutustoimia, joilla vaalitaan hoitoasenteita ja edistetään vahvempia aikomuksia työskennellä ikääntyneiden kanssa. It is imperative to develop educational interventions to nurture attitudes for caring and promote stronger intentions to work with older people.</i> (Chong ym. 2018)	Koulutukselliset interventiot ovat tärkeitä asenteiden vahvistamiseksi ja halun lisäämiseksi työskennellä ikääntyneiden parissa	Opetusmenetelmät	Sairaanhoitaja-opiskelijoiden positiiviset asenteet
<i>henkilökohtaiset arvot (tässä tapauksessa yhteisölliset arvot) verrattuna kulttuurisiin arvoihin (esim. individualistiset) vaikuttavat enemmän osallistujien asenteisiin vanhuksia kohtaan personal values (communal values in this case) compared with cultural values (e.g., individualism score) are more influential for participants' attitudes toward older adults</i> (Zhang ym. 2016)	Yhteisöllisten arvojen omistajat suhtautuvat vanhuksiin positiivisemmin kuin individualististen arvojen omistajat	Henkilön omat arvot vanhustenhoitotyötä kohtaan	Sairaanhoitaja-opiskelijoiden positiiviset asenteet.

Jatkuu

<p>osoitettiin, että hyvin pieni osa sairaanhoitajaopiskelijoista, joista useimmat asenoituvat kielteisesti ikääntymiseen, pitivät vanhustenhoitoa ensimmäisenä valintana työpaikakseen. study indicated that a very low proportion of the undergraduate nursing students, most of whom had a negative attitude towards ageing, ranked caring for older people as their first choice of work. (Liu ym. 2020)</p>	<p>Vanhustenhoidon vähäinen houkuttelevuus sairaanhoitajaopiskelijoiden uravalintana negatiivisten asenteiden vuoksi</p>	<p>Yleinen suhtautuminen vanhusten hoitotyöhön</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet</p>
<p>Ikä, sukupuoli ja aikaisempi työkokemus hoiva-avustajana ei vaikuttanut opiskelijoiden asenteisiin ja halukkuuteen työskennellä vanhustenhoitotyössä. Age, gender and previous work experiences as health care assistants did not impact on students' willingness to work in elderly care. (Carlson & Idvall 2015)</p>	<p>Aikaisemman työkokemuksen vaikutus asenteisiin vanhustenhoidosta</p>	<p>Onnistunut työ- ja harjoittelukokemus</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset asenteet</p>
<p>sairaanhoitajaopiskelijat kurssin alussa osoittivat vähemmän positiivista asenteita vanhuksia kohtaan nursing students, at the beginning of the course, demonstrated less positive attitudes toward older adults. (Castro ym. 2023)</p>	<p>Opiskelijoiden asenteet vanhuksia kohtaan eivät olleet myönteisiä kurssin alussa</p>	<p>Puutteet vanhustenhoitotyön teoriaopinnoissa</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet</p>
<p>Todettiin, että opiskelijoilla, jotka eivät käyneet "Geriatric Nursing" -kurssia, oli negatiivisempi asenne vanhuutta ja ikääntymistä kohtaan. It was determined that the students not taking the "Geriatric Nursing" course had more negative attitudes toward old age and aging. (Gulcan ym. 2022)</p>	<p>Opiskelijoilla, jotka eivät olleet käyneet vanhustenhoitotyön kurssia, oli negatiivisemmat asenteet ikääntymistä kohtaan</p>	<p>Vanhustenhoitotyön teoriaopinnot</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet</p>

Jatkuu

<p>Mitä <i>positiivisempia asenteita hoitotyön opiskelijoilla on vanhempia ihmisiä kohtaan, sitä halukkaampia he ovat työskentelemään vanhusten kanssa</i> The more positive attitudes that nursing students have toward older people, the more willing they are to work with older people. (Yujie ym. 2021)</p>	<p>Opiskelijat ovat halukkaampia työskentelemään vanhusten kanssa, jos he n suhtautuvat vanhuksiin myönteisesti</p>	<p>Yleinen suhtautuminen vanhustenhoitotyöhö</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet</p>
<p>Toisen vuoden opiskelijat suhtautuivat ikääntyneisiin aikuisiin myönteisemmin kuin kolmannen vuoden opiskelijat. Second-year students held more positive attitudes towards older adults than third-year students did.(Salin ym 2020)</p>	<p>Opintoasteella on vaikutuksia asenteisiin</p>	<p>Opiskeluvuosi</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden negatiiviset asenteet</p>
<p>sairaanhoitajaopiskelijoilla yleensä <i>positiivisia asenteita vanhusten hoitoa kohtaan. Kuitenkin heidän epämiellyttävä kokemus vanhustenhoidon parissa saattoi vaikuttaa heidän asenteisiinsa.</i> nursing students generally have positive attitudes toward caring for older adults. However, their unpleasant interactions with older adults during their clinical posting may have influenced their attitudes. (Ismail ym. 2023)</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoilla myönteiset asenteet voivat muuttua kielteiseksi epämiellyttävien kokemusten myötä vanhustenhoidossa.</p>	<p>Onnistunut työ- ja harjoittelukokemus</p>	<p>Sairaanhoitajaopiskelijoiden positiiviset asenteet</p>